

LEGISLATIVE BUSINESS

THE KARNATAKA LEGAL AID BOARD BILL, 1981

Leave to Introduce

SRI Y. RAMAKRISHNA (Minister for Parliamentary Affairs and Veterinary and Animal Husbandry).—Sir, I beg to move.

“That leave be granted to introduce the Karnataka Legal Aid Board Bill, 1981.”*

MR. SPEAKER.—The question is.

“That leave be granted to introduce the Karnataka Legal Aid Board Bill, 1981.”

The motion was adopted and the leave was granted.

SRI Y. RAMAKRISHNA.—Sir, I introduce the Karnataka Legal Aid Board Bill, 1981.

MR. SPEAKER.—The Bill is introduced.

THE KARNATAKA LOCAL AUTHORITIES OFFICIAL LANGUAGE (AMENDMENT) BILL, 1981

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಶೀರಾಜು ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ (ಹೊಸನಗರ).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾನು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನು ಸಚಿವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ವೇನೆಂದರೆ ಅವರು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಡವಾಗಿಯಾದರೂ ಅಡಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ೧೯೬೩ರಲ್ಲಿ ಏನೊಂದು ಕಾನೂನನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೋ ಅದೇ ತರಹದ ಕಾನೂನನ್ನು ಪುನಃ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೬೩ರಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದರೋ ಅದನ್ನೇ ಇವತ್ತೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೬೩ರಲ್ಲಿ ಇದಂತಹ ಶಾಸನವನ್ನೂ ತಾವು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ ತಾವು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಳಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ಕಳಿಸ ತಕ್ಕಂಥ ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಇವತ್ತು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾದರೆ ಕಾನೂನು ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ವಾದರೂ ಏನು ? ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯ ಆದಮೇಲೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಬೇಕು ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಆ ಕಾನೂನು ಮಾಡಿದ್ದು ಇದೆ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಆ ಉದ್ದೇಶ ಬೇರೆ ರೀತಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ೧೯೬೩ರಲ್ಲಿ ಈ ಕಾನೂನು ಮಾಡಿದಮೇಲೆ ಅನಂತರ ೧೯೬೨ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಭಾಷಾ ಪಂಡಿತರನ್ನು ತಾವು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದಿರಿ. ನಡಗೆ ಅದು ಸಂತೋಷವೇ. ಏಕೆಂದರೆ ನನ್ನ ಕುಲಬಾಂಧ ವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಆದದ್ದು ಏನು ? ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ ವಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಹೊಲಸು ಮಾಡಿದರು. ಇವತ್ತು ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ‘ಆರಕ್ಷಕ ಹಾಣೆ’ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಯಾರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ ? ಇವತ್ತು ಎಗ್ಗಿಕ್ಕುಟವ್ ಆಫೀಸರರವರ ಕಚೇರಿ ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು

ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅದು ಯಾರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪದಗಳನ್ನೇ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವ್ಯಾಪೋಷ ಏತಕ್ಕೆ ? ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆಯೇ ? ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳು ಇಲ್ಲವೇ ? ಮನುಷ್ಯ ಎನ್ನುವ ಪದ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆ ಆಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಗೌರವ ಅಗೌರವದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ. ಒಂದು ಭಾಷೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ತೆರೆದ ಮನಸ್ಸು ಇರಬೇಕು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕಂಥ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇರಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಭಾಷೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಈಗ ಆಗಿರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಏನಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯಾರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗದಂಥ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಹೊಲಸು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ರೀತಿಯ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು ? ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ವ್ಯಾಪೋಷ ನಮ್ಮಿಂದ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮ ಎಂದು ಕರೆದರೆ ಕಿವಿ ರಂಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಡ್ಯಾಡಿ, ಮಮ್ಮಿ ಎಂದು ಕರೆದರೆ ಕಿವಿ ರಂಗಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ರೂಢಿಯಿಂದ ರಕ್ತಗತವಾಗಿ ಬಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ರೋಗ. ಇದು ಒಂದು ತರಹ ಮೂಲ ರೋಗವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಏನೋ ಒಂದು ತರಹ ಸಂಕುಚಿತ ಮನೋಭಾವ. ಇವತ್ತು, ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಾವು ಹೋಗಿ ನೋಡಿಸನಗಂತೂ ಹಿಂದಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲೇ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ನಾವು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಅವನು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಎಂ. ಎ. ಬಿ. ಟಿ. ಆಗಿದ್ದರೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಎಷ್ಟು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿಸಿದರೂ ಅವನು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ಭಾಷೆ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟು ವಾಂಛಲ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕಂಥವರೇ ಮಧ್ಯೆ ನಾವು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥ ಪರಿಸರವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಆ ವಾಂಛಲ್ಯ ? ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರೇ ಇದ್ದಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ಪುಪುರು ಆಗಿ ಹೋದರು, ಕನ್ನಡದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆದರು. ಅಂತಹ ಈ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕಾಗಿ ನಮಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ವ್ಯಾಪೋಷ ? ಇದು ಅರ್ಥವಾಗದಂಥ ವಿಚಾರ. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಅಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಅದೇಶ ತಡೆಸುವವರಿಗೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆ ಇರಬೇಕು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕಾನೂನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಬಳಕೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಅದು ಸಂಭವ್ಯ ಮಾತ್ರ. ೧೯೬೩ರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಾಯಿತು, ಕನ್ನಡ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಏನೇನೂ ಸಾಧನೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇದ್ದರು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ. ಈಗ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಲಿತಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇದ್ದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಲಿತವರೇ ಒಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ. He is omnipotent and omnipresent. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬರದೇ ಇದ್ದವನು ಏತಕ್ಕೂ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಿ ಹೋಗಿದೆ, ಈ ಒಂದು ಜಾಡ್ಯ ಇರುವಾಗ ಇಂತಹ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ವಕೀಲರು ಇದ್ದರು. ಅವರು ಒಂದು ಪ್ರಾಯಸ್ಕರಿ ನೋಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ೩ ವರ್ಷ ಆಗಿದೆ. ಅವರು ಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ದಾವಾ ಹಾಕಿದರು. ಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಫೀಜ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಜನರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ವಕೀಲರು ಏನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದೂ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ವಕೀಲರೂ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಮೇಜನ್ನು ಗುದ್ದಿ ಗುದ್ದಿ ಮಾತನಾಡಿದರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೇನೂ ಅರ್ಥವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ಬಂದೋದು ಸಾರಿ ಮಾತನಾಡಿದಾಗಲೂ ವಕೀಲರಿಗೆ ೧೦೦ ರೂ. ಜಾಸ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಶೋಷಣೆ ಏತಕ್ಕೆ ? ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದಂಥ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುವುದೇ ಕಾರಣ. ಇದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸ ಬೇಕೇ ಬೇಡವೇ ? ಇದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಬೇಳೆಕಾಳು ಏನೂ ಬೇಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಂದುವರಿಸಿದರೆ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯನಿಗೆ ಶೋಷಣೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಕೋರ್ಟ್ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಬೇಳೆಕಾಳು ಬೇಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಒಂದುಕಡೆ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು,

ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಅವರನ್ನು ಶೋಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಕೊನೆ ಇಲ್ಲವೇ? ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರಿಂದ ದೂರವಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥವರದೇ ಒಂದು ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಶೋಷಣೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಈ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸತಕ್ಕಂಥ ಮನಸ್ಸು ತಮಗೆ ಇದೆಯೇ?

೩-೩೦ ಪಿ.ಎಂ.

ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಲಾಸ್ (1) (2) ಮತ್ತು (3) ಏತಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಓದಿದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಏನನ್ನು ಇವರಿಗೆ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆಯೇ ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡಿ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಕುಂಟು ನೆಪ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಈ ಒಂದು ಪ್ರಾವಿಷೋವನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮಗೆ ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಕುಲತೆ ಇದ್ದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಹಾಕಿರತಕ್ಕ ಪ್ರಾವಿಷೋವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿ ಈ ಪ್ರಾವಿಷೋ ಇದರಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ಐ.ಎ.ಎಸ್. ಆಫೀಸರುಗಳು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಅದರಿಂದ ಐ ಎ ಎಸ್ ಆಫೀಸರುಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಶೀರ್ನಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಇದೇ ಆಕ್ರಮಣಿಕವಾದುದಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಇದೇ ಪ್ರಾವಿಷೋ ಇದೆ. ಈ ಒಂದು ಕುಂಟು ನೆಪವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಪುರಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಏನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಉದ್ದೇಶ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ ಅದು ಸಫಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅರಿಕೆ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನನಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಗಂಗಾಧರನ್ (ಕೃಷ್ಣರಾಜ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಸರ್ಕಾರದ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಪ್ರಶಂಸನೀಯ ವಾದುದು. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೬೩ನೇ ಇಸವಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆವಿಗೂ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಈ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವಂತೆ ನಿರ್ದೇಶನ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಕಾರಣ ಈ ಒಂದು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಲಾಯಿತು ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರು ಅನೇಕರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ನೆಪಗಳು ಏನಿವೆ ಇದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆಯಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಸ್ನೇಹಿತರಾದಂಥ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶೀರ್ನಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್‌ರವರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಚ್. ಎಚ್. ಪಟೇಲ್‌ರವರು ಹೇಳಿದರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ ದೋಷ ಏನು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಏತಕ್ಕೆ ಬಳಸಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರು ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಬಳಸಬಹುದು ಎಂದು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಗಂಗಾಧರನ್.—ಈ ಭಾವನೆಯೇ ದೋಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಕನ್ನಡ ತಾಯಿ ಬಂಜೆಯಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದರೂ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಯಾವುದೇ ವಸ್ತುವಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಜನರು ಇದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳ ಹೊಸ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಶೀರ್ನಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ಸ್ವಾಮಿ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವಂಥದ್ದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಾಗ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತಹ ಕೆಲವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್

ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸದಾ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ತಪ್ಪೇನು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪೋಲೀಸ್ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅರಕ್ಷಕ ಎನ್ನುವ ಕನ್ನಡ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಯಾವ ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳತಕ್ಕಂಥದಾದ ವಾದ ಸರಿಯೇ ? ಭಾರತೀಯ ಜನತಾ ಪಕ್ಷ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಳಸತಕ್ಕಂತಹ ಶಬ್ದಗಳು ಜನತೆಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕು. ಈಗ ಸಬ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸುಲಲಿತವಾದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನು ಇದೆ ?

† ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಗಂಗಾಧರನ್.—ಭಾಷೆಯ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಬ್ದ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಎಷ್ಟು ವರ್ಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷಿನವರು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರಿ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದಾಗ ಎಲ್ಲ ಶಬ್ದಗಳು ಗೊತ್ತಿತ್ತೆ ? ಸುಮಾರು ೩೦೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅವರು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಪದಗಳು ಗೊತ್ತಿತ್ತೆ ? ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಗೆಜಟ್ ಎನ್ನುವ ಪದ ಎಷ್ಟು ಹಳ್ಳಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣ ಎಂದು ಹೇಳತಕ್ಕಂಥದ್ದು ಎಷ್ಟು ಜನಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಜನಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೊಡಲಾರದೆ ಪದ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ದಾಸರಾಗಿ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಜನತೆ ಅದೇ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿತು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳು ತಾನಾಗಿಯೇ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳು ಉಂಟಾಗಿಲ್ಲ. ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಮತ್ತು ಪೋಲೀಸ್ ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದಗಳು ಯಾವ ಕಾಲದಿಂದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರವೂ ಆ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿ ಆ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗತಕ್ಕಂಥ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡದೆ ಆ ಪದಗಳನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಎನ್ನುವ ಪದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವವರು ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದಾಮಾತ ಪ್ರಕಾರ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾರೆ ಅಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರ ಬೆಳೆಯ ಬೇಕಾದರೆ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಹೊರ ದೇಶದ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಕ್ರಿಸ್ತ ಪೂರ್ವ ೪ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಗ್ರೀಸ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಗ್ರೀಸ್ ಭಾಷೆ ಆಡಕ್ಕೆ ಭಾಷೆಯಾಗಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಭಾಷೆಯು ಶಬ್ದಗೋಶದಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವರು ಬೇರೆ ದೇಶದ ಭಾಷೆಯ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಲಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ನಾವು ಯಾವ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ೧೯೪೭ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಮಗ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ನಾವು ಕಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ ಜನ ಕನ್ನಡಿಗರು ಸಿಂಹಳದಿಂದ ಕಾಶ್ಮೀರದವರೆವಿಗೂ ವಿಶಾಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಂತಹ ಜನರು ಕನ್ನಡಿಗರು. ಒರಿಸ್ಸಾ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಸಿಲೀಸ್ ಈ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದಂಥ ಜನ ಕನ್ನಡಿಗರು. ಅವರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವಾಗ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಒಂದು ಅಂಗ. ಬೆಳಗಾಂ, ಕಾಸರಗೋಡು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ವಾಡಿನ ಜನ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಗ ಭಾಷೆಯಾಗಲಿ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯಾಗಲಿ ಇವತ್ತು ಹೊಸ ಹೊಸ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರದೇ ಭಾಷಾ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅರಕ್ಷಕ ಠಾಣೆ ಎನ್ನುವುದು ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪ್ರಚಲಿತವಾದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯನಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಳಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಜನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಆ ಭಾಷೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ಮೂಲ ಮೂಲಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಬಳಸಬೇಕು. ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಹತ್ವ ಇದೆ. ಶಬ್ದ ಗಂಭೀರವಾಗಿರಬೇಕು. ಗಾಂಭೀರ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಭಾಷಾ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಬೆಳೆದು ಆ

ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಮಗ್ರ ವೈಭವ ಪ್ರತಿ ಉಬಿಸಬೇಕು. ಮಹತ್ವ ಪೂರ್ಣವಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೃತಿಗಳು ಏನು ರಚನೆಯಾಗಿವೆಯೋ ಅವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ.

ಈಗ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಎಂ. ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಸಮೂರ್ತಿಯವರು ಏನು ಕೃತಿಗಳು ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅವು ಚಿರಂತನ ಕಾವ್ಯಗಳಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಕಾವ್ಯಗಳಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ. ಅದೇ ಟಿ. ಪಿ. ಕೈಲಾಸಂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವು ಅಷ್ಟೊಂದು ಜನಜನಿತವಾಗಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಕಾವ್ಯಗಳಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ರಚನೆ ಮಾಡಿರುವಂತಹ 'ಸ್ಮಶಾನ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ' ಹಾಗೂ 'ಜಲಗಾರ' ಕೃತಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯ ಮೇಲೂ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಭಂಡಾರ ಬರಿದಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರಾದಂಥ ಸಾಹಿತಿಗಳಿರುವಾಗ ಇಂತಹ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದು ಅಲ್ಪದಾಸ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನನ್ನ ಮಿತ್ರರು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಂತಹ ಭಾಷೆ ಇಲ್ಲವೇ ಇಂತಹ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೇ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆ ಏನಿದೆ, ಅದನ್ನು ಮೊದಲು ತೊಡೆದು ಹಾಕಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತಹ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. 'ಅರಕ್ಷಕ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲು, ಇನ್ನೂ ಸುಲಭವಾದಂಥ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ನಾವು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡೋಣ. ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿದ್ದ ನಿಜಾಮರು ಮಹಾರಾಜರಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವರು ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತೃವಲ್ಲ, ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವ್ಯವಹಾರ ಸಹ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರು. ಟ್ರೀ-20 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅವರು ಗಿ. ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಉರ್ದು ಭಾಷೆಗೆ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುವಂತೆ ಅವರು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ನಾವು ಇಂದು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಬ್ದಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನಾವು ಕನ್ನಡಿಗರು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇದೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ? ಆದಕಾರಣ ನಾನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮನವಿ ಮಾಡುವುದೇನೆಂದರೆ, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೆಂದು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ನಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಸುಲಭ ಹಾಗೂ ಸುಂದರ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮರ್ಥರಾದಂಥ ಸಾಹಿತಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸಹಾಯ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಒಳ್ಳೆಯ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಲು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈಗ ತಮಿಳುನಾಡು ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಏನು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದಂಥ ನಿಲುವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಸಹ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಬರುವಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಅಲ್ಲಿನ ಒಂದೊಂದು ಇಲಾಖೆಗೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಹತ್ತಾರು ಜನರಿಗೆ ನೌಕರಿ ಸಿಕ್ಕದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಇದರಿಂದ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು, ಈಗ ಹಿಂದಿ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ನೌಕರಿ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಅವರು ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಹ ಕಲಿತುಕೊಂಡು, ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಲು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಸಮರಸ ಉಂಟು ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಒಂದು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿರುವಾಗ ಏತಕ್ಕೆ ಮಾಡಬಾರದು? ಆದಕಾರಣ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರೆಯುವಂತಹ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಗ ಇಲ್ಲಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿದ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಅವರು ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗೆ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಸಮರಸ

ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ತನವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಈಗಿನ ಅಡ್ಡಿಯನ್ನು ನೀಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಲು ಇಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಇದೂ ಸಹ ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಹೈದರಾಬಾದ್ ರಾಜ್ಯದ ಉದಹಾರಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿ. ಅಲ್ಲಿನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ವ್ಯವಹಾರವು ಉರ್ದುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲು ಅವಕಾಶವಿರುವಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಬಳಸಬಾರದು ?

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ. — ತಮ್ಮ ತತ್ವವನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಗಂಗಾಧರನ್. — ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಲದು, ಅದನ್ನು ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳು ತೀರ್ಪಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಇದೂ ಒಂದು ಕಾರಣ. ಏಕೆಂದರೆ, ಸಾಕ್ಷಿ ಬಂದು ಹೇಳುವುದು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ. ಅನಂತರ ಅದನ್ನು ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಗೆ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿ, ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ ಬೆರಳಚ್ಚು ಯಂತ್ರದ ಮೂಲಕ ಮುದ್ರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಬದಲು ಧ್ವನಿಗ್ರಾಹಕ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಇಡುವುದಾದರೆ.....

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್. — ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ವಾದ ಮಾಡಿದರೆ ತಮ್ಮ ಕಕ್ಷಿದಾರರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆಂದು ಅವರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಾದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಗಂಗಾಧರನ್. — ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಈ ರೀತಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ವಂಚನೆ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ವಕೀಲರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ವಾದ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರ ಕಕ್ಷಿದಾರರಿಗೆ ವಿಷಯ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ವಕೀಲರ ಹಿತಕ್ಕೇನೂ ಧಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ವಕೀಲರು ವಿಷಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೊತ್ತ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಏನು ಒಂದು ಆತಂಕವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರೂ, ಅದನ್ನು ಕಿತ್ತೂಗಿಯ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ವಕೀಲರಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಭಾವನೆ ಇರಬಾರದು.

ಇನ್ನು ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ, ಯಾವುದೇ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಿದಾಗ, ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಕನ್ನಡದ ಸುಂದರ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಬೇಕು. ಸುಂದರವಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ನಾವು ತಯಾರಿದ್ದೇವೆ. ಮಾನ್ಯ ಕೃಷ್ಣಲಾಯ ಅವರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿಯವರು ವರದಿ ಕೊಡುವಾಗ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ವರದಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದರೆ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದನ್ನು ನಾವು ಕೈಬಿಡಬೇಕು. ಕೆಲವು ಸಲ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ನಾನಾ ಅರ್ಥ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಈಗ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಈ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಂಥವರು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಏನು ಹೇಳಿದರೆಂದರೆ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮಸೂದೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ "Ayes have it; Ayes have it" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಕತ್ತೆಗಳು ಎಲ್ಲಿ, ಕತ್ತೆಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರಂತೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿ 'ಬಿ' ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಬಹಳ ದುಃಖಕರವಾದಂಥ ಪ್ರಸಂಗವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಭಾಷಾ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಇರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಬಳಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ದುರ್ದೈವದ ಸಂಗತಿ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸತಕ್ಕಂಥ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೇ ಬಂಗಾಳಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಬೇಕೆಂದು ಕಡ್ಡಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ಮರಾಠಿ ಮೊದಲೊಂದು ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ, ಉರ್ದು, ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು ಮುಂತಾದ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಇದು ಕನ್ನಡ ನಾಡೇ. ಇದು ಕನ್ನಡದ ಸ್ವಚ್ಛ ಜನವೇ, ಇದು ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಬೆರಕೆ ನಾಡು ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶಮಾಡಿ

ಕೊಟ್ಟು ಬೆರೆಕೆ ನಾಡನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ದಿಟ್ಟ ನಿಲುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಧೈರ್ಯ ಕನ್ನಡನಾಡಿಗೆ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಡೆಲ್ಲಿ ಸೆಂಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸ್ಕೂಲುಗಳು ಬಹಳ ಇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಗಂಗಾಧರನ್.—ಡೆಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸ್ಕೂಲು ಇದೆ. ಆದರೆ ಡೆಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾದವಂಥ ಬ್ರೋಜಪುರಿಯವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸ್ಕೂಲು ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಡಿ.ಟಿ. ರಾಮು.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು ಬೆರೆಕೆ ನಾಡು ಎಂದು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಗಂಗಾಧರನ್.—ನಾಡನ್ನು ಬೆರೆಕೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯಲೇಬೇಕು ಎಂದು ಕಡಾಯ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಂತಹ ಏನು, ಯಾರಿಗೆ ಅಂಜಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ ಮೂರೂವರೆ ಕೋಟಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಭಾಷೆಯಾದ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಭಾಷೆ ಕಲಿಯಲು ಏಕೆ ಅವಕಾಶಕೊಡುತ್ತೀರಿ. ಕನ್ನಡ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬದುಕುವವರು ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯಬಾರದೇಕೆ. ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್.—ವ್ಯಾಪೋಹ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಗಂಗಾಧರನ್.—ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿತವರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಎಂದು ಕಡಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಕಾನೂನು ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ಸುರಿಸುವ ಕಣ್ಣೀರು ಮೊಸಳೆ ಕಣ್ಣೀರಾದೀತು, ನಾಟಕೀಯ ಕಣ್ಣೀರಾದೀತು. ಈ ಒಂದು ಹೃದಯವಂತಿಕೆ ನಿಮಗೆ ಇರುವುದಾದರೆ, ಕನ್ನಡ ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಾನವಾನ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಸರ್ವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತಿ, ಸಿಂಧಿ, ಟಿಬೆಟ್ಟಿನ ಜನರು ಬಂದು ಸೇರುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ೧೫ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಆಗಿ ನಾಳೆ ದಾಮಾಷಾ ಪ್ರಕಾರ ಅವರು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಾಗುತ್ತಾರೆ ಅಂದರೆ ಅವರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇದರ ಕಥೆ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾಳೆ ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಬಳಸಬೇಕಾದೀತು. ಟಿಬೆಟ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು, ಗುಜರಾತಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಬೆಳೆಸಬೇಕಾದಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾದೀತು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆದು ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಕನ್ನಡವನ್ನೇ ಬಳಸಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ತಿಳಿಯದವರು ಅಂಗ ಭಾಷೆಯ ತಜ್ಞರವರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿ. ಇಷ್ಟನ್ನು ಹೇಳಿ, ಈ ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯತಕ್ಕಂಥ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಮೇಲೆ ಅಭಿಮಾನ ನಿಮಗೆ ಬರಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಡಿ. ಟಿ. ರಾಮು (ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಈ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ ಆಗಿರಬೇಕು ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಅವರು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಮೊದಲೇ ತರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ತಡವಾಗಿ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಸಹ ಇದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ. ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶ ಹರಿದು ಹಂಚಿಹೋಗಿದ್ದು. ೧೯೫೬ ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಆಯಿತು, ಕರ್ನಾಟಕ ಆದಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವೇ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ಕೂಗು ಕೇಳಿ ಬಂತು. ಈಗ ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಕೆಲವು ಕಡೆ ನಾವು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ ಎನ್ನತಕ್ಕ ಕೂಗು ಇದೆ. ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಒಂದು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ೧೯೬೩ ರಲ್ಲಿ ತಂದರು. ಆದರಲ್ಲಿ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೂಡ ಕೊಟ್ಟರು. ಅದು ಏನೆಂದರೆ, ಕೆಲವು ಕಡೆ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವಾಗ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸಬಹುದು ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ಕ್ಲಾಸನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರು. ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಈಗಲೂ ಆ ವಿನಾಯಿತಿ ಇದೆ. ಅದು ಹೋಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ನಾವು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಂತೆ, ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವಂಥ ಬಹಳ ದೀರ್ಘಕಾಲದಿಂದ ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿರುವಂಥ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್

ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದರಿಂದ ಏನೂ ಅಪರಾಧವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನು ತಕ್ಕ ಮನೋಭಾವ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು, ನಾವು ಇನ್ನೂ ದಾಸ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ, ದಾಸ್ಯದ ಸಂಕೇತ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ೨೦೦ ವರ್ಷ ಆಳಿದರು, ನಾವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಗಳಿಸಿದವು, ಬ್ರಿಟಿಷರು ಹೊರಟುಹೋದರು, ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲಾ ಹೊರಟುಹೋಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ನಾವು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡಿಂಗ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ಗೆ ಅಭಿಯಂತರರು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಪೋಲೀಸ್ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಿಗೆ ಮಹಾ ನಿರೀಕ್ಷಕ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ಆರಕ್ಷಕರಾಣಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಆರಕ್ಷಕ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಪೋಲೀಸ್ ಅಂದರೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೇ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಪದಗಳು ಇವೆ. ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯ ರೈತರಿಗೆ ಹೈ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಿಟ್ ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ ಅಂದರೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳನ್ನು ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸತಕ್ಕ ಪದಗಳನ್ನು ಜನಜನಿತವಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಗಂಗಾಧರನೊರವರು ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯಿಂದ ಕಾಶ್ಮೀರದವರೆಗೆ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ನಾವು ಆಳಿದ್ದೇವೆ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು, ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ಈ ಒಂದು ಪರಂಪರೆ ಹಿಂದೆ ಇತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ತಮಿಳು ಶಾಲೆ ಇದ್ದರೆ, ಮರಾಠಿಗರ ಶಾಲೆ ಇದ್ದರೆ ಆದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಡಬೇಕು ಅಂದರೆ ಯಾವ ನ್ಯಾಯ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಬೆಂಗಾಳಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಇದ್ದರೆ, ಒರಿಸ್ಸಾ ಅಧಿಕಾರಿ ಇದ್ದರೆ, ತಮಿಳು ಅಧಿಕಾರಿ ಇದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಅದು ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯವೂ ಹೌದು. ಕೇಂದ್ರದೊಡನೆ ಬಾಂಧವ್ಯ ಸುಮಧುರವಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ ಆ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡತನ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಏನು ಪ್ರಾವೀಣ್ಯ ಇಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ, ವಿನಾಯಿತಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ, ಆ ವಿನಾಯಿತಿ ಕ್ಲಾಸನ್ನು ತೆಗೆಯಿರಿ ಅದು ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಕೊಡಬಾರದು. ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರು ಕನ್ನಡೀಕರಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್.—ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಒಬ್ಬ ಬೆಂಗಾಳಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಇದ್ದಾರೆ, ಅವನಿಗೆ ಅವನ ಭಾಷೆ ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕು, ಅದಕ್ಕೆ ಅವರ ಭಾಷೆ ಉಪಯೋಗವಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಆ ಅಧಿಕಾರಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಲುವಾಗಿ ಇದ್ದಾರೋ ಅಥವಾ ಅವರ ಸಲುವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಇದೆಯೋ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಟಿ. ರಾಮು.—ಎರಡು ವರ್ಷ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಅದೇ ಕನ್ನಡಿಗರ ದೌರ್ಬಲ್ಯ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಟಿ. ರಾಮು.—ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಭಿನ್ನತೆ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತೀರಿ. ಅದು ಒಂದು ಸ್ಟೇಟ್ ಮತ್ತು ಸೆಂಟ್ರಲ್ ರಿಲೇಷನ್‌ಶಿಪ್ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಏನು ಮನೋಧರೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದೀರಿ ಅದು ಒಳ್ಳೆಯ ಮನೋಧರೆಯೇ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಬೇಕು ಎಂಬ ಒಂದು ಸರ್ಕ್ಯುಲರ್ ಇಷ್ಟೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವಿನಾಯಿತಿಯ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಅದೇಶಗಳನ್ನು, ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲೇ ಸುತ್ತೋಲೆಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸತಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಾವು ಅವಕಾಶಕೊಡಬಾರದು ಎಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ.

೪-೦೦ ಪಿ.ಎಂ.

ಇಷ್ಟು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಈ ಒಂದು ಮನೋಧರೆಯ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಮನೋಧರೆಯಾಗಿದೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ದೋಷವೂ ಇಲ್ಲ. ಇರುವ ಒಂದೇ ದೋಷ ಒಂದೇ, ವಿನಾಯಿತಿ ಇಟ್ಟಿರುವುದು, ಆ ದೋಷವನ್ನು ನೀಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಕನ್ನಡವೇ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಆಡಳಿತ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಹ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವೇ ಮುಂದೆ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದಿ ನಮಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಸ್ತೂರಿ ಎಂದು ಏನು ಹೇಳುತ್ತೇವೆಯೋ, ಆ ಒಂದು

ಕನ್ನಡದ ಕಸ್ತೂರಿಯ ಕಂಪನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗೂ ಸಹ ಪಸರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇಷ್ಟು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮಂಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ಕೊಡಗಿ (ಬೈಂದೂರ್).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳವರು ತಂದಿರುವಂಥ ಮನೋದಯನ್ನು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳವರೇ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಹೇಳಿದರು ನಾನು ಸಹ ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಆದರೆ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು ಅದೇ ಬಂದಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆ. ಇವತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವೇ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಆಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಹಳ ಸಮಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳವರೂ ಸಹ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದೇ ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಕೇವಲ ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರದೇ ಹೋದರೆ ಈ ಮನೋದಯ ಉದ್ದೇಶ ನಿರರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇವತ್ತು ಕೇವಲ ಈ ಮನೋದಯವನ್ನು ಪಾಸ್ ಮಾಡುವುದಷ್ಟೇ ನಿಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವಾದರೆ ಇದು ಬಹಳ ದುರದೃಷ್ಟಕರವಾದ ಸಂಗತಿ ಎಂದು ನಾನಾದರೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾತನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮೊನ್ನೆ ದಿವಸ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭಾ ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಪಾದಕೀಯ. “ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದಿದೆ ಬನ್ನಿ” ಎಂದ ಬಂದಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಅದನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಓದಿದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರು ಯಾರು ಬಹುಶಃ ಸುಮ್ಮನೇ ಕೂತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಿಡಿಯಂ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಸ್ತದ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಇದರಿಂದ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ವ್ಯಾಮೋಹ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ, ಮೊದಲು ಬರೀ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸಿರಿವಂತರಮನೆಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಲ್ಲವೇ ಮಂತ್ರಿಗಳವರ, ಶಾಸಕರುಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯರೂ ಕೂಡ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸತಕ್ಕಂಥ ಪರಿಪಾಠವಾಗಿದೆ. ನಾಳೆ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸಹ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ದೊರಕಬಹುದು ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ತಮಿಳು ಗುಜರಾತ್ ಮಾತನಾಡುವವರ ವಿಚಾರ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡವೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪೂರ್ತಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಯಾಗಿದೆ. ನಾವು ಕನ್ನಡವನ್ನೇ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡವನ್ನೇ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೊನ್ನೆ ನಡೆದಂಥ ಘಟನೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬಯಸುವುದಾದರೆ, ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಶ್ರೀ ಡಿ. ಬಿ. ಚಂದ್ರೇಗೌಡರವರು ನಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಬರುವವರಿದ್ದರು ಅದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಆದುದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರೆ, “Car Arranged. Reaching Coondapur” ಅವನು ಬಿ. ಕಾಂ ಓದಿರುವವನು ಅಂಥಾವನು ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಕಾರನ್ನು ಆರೋಜ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋದ. ಇಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನ ಅರಿವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಓದಿರುವ ಬಿ.ಎ. ಬಿ.ಎಸ್ಸಿ. ಹುಡುಗರಿಗೆ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಇವತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಿಂದ, ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದಿಂದಲೇ ಹೊಡೆದೋಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡವನ್ನೇ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲೂ ಸಹ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇವತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳವರಿಗೂ ಸಹ ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಯವರು ಒಂದು ನಿರ್ದೇಶನ ಹೊರಡಿಸಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಯಾವುದೇ ಹೊಸ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗಿರುವ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಅತಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮುಚ್ಚುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದೀತು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತು ನೀವು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳವರಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರಾವೀಚನ್ ಹಾಕಿದ್ದೀರಿ, ಇದರ

ಪರಿಣಾಮವೇನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ, ನಾಳೆ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಫೀಸ್‌ಗಳಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕ್ಯೂಲರ್‌ಗಳು ಹೋಯಿತೆಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿರುವ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಅವರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಹತ್ತಿರ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಕೋಚ, ಅಗಾರವೆನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ, ಅವ್ಯವಹಾರಗಳು ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಒಂದು ಪ್ರಾವೀಜನ್ ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಕೈ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ, ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಲ್. ತಿಮ್ಮೇಗೌಡ (ಬಸವನಗುಡಿ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಬಹಳ ಆವೇಶದಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಆಡಳಿತವೆಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರನರವರು ಮತ್ತಿತರ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪುರವರ ಹೆಸರನ್ನು ನಡುವೆ ಹೇಳಿ ಅವರು ಬರೆದಿರತಕ್ಕ ಕಾವ್ಯಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಸಹ ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಕ್ಕದರೆ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದಿರತಕ್ಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಓದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗಾದರೂ ಅನಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಕೂಡ ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರ ಹತ್ತಿರ ಮಾತನಾಡುವಾಗ, ಅವರು ಕೆಲವು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಬ್ದಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೂ ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ, ಅಂಥಾ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದೇ ಇದ್ದಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಬಳಸಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ೧೦-೧೫ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆಯೇ ಎಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತರ್ಬೇಕೆಂದು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥಾ ಕಡೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇವತ್ತು ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರ ಹೆಸರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಾವು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡೆವೆಂದು ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಿಂದ, ರಾಷ್ಟ್ರದಿಂದಲೇ ಹೊರದೂಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳತಕ್ಕಂಥದ್ದು ಕೇವಲ ರಾಜಕೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು, ಅದು ಸರಿಯಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ನಾನು ಈ ನಗರದ ಶಾಸಕನಾಗಿ ಆರಿಸಿ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ, ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ದಿವಸಕ್ಕೆ ೩೦೦-೪೦೦ ಜನ ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಹಾಸಿಂಗ್ ಬೋರ್ಡ್ ಛೇರ್ಮನ್ ಆಗಿದ್ದಾಗ ೧೦೮ ಕೊಠಡಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದವು, ಇವತ್ತು ೪೪೦ ಆಗಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೊರಗಡೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕಂತವರೇ ಅಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಇವತ್ತು ಕೊಠಡಿ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡದೇ, ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಇನ್ನು ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇತರೇ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇವತ್ತು ನಾವು ಒರೀ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಉಳಿಯುತ್ತದೆಂದು ಭಾವನೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದು ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಥ ಶ್ರದ್ಧೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಮಾನ್ಯ ಚಂದ್ರಶೇಖರರವರು ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಪಟೇಲರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ಯಾವ ಪದಗಳು ಜನಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ವೇರೋ ಅವನ್ನೇ ಬಳಸುವುದು ಸೂಕ್ತ, ಅವನ್ನು ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗೊಂದಲ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಪದಗಳನ್ನು ಏನೋ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬಹುದು ; ಆದರೆ ಅವು ಜನಬಳಕೆಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಈ ರೀತಿ ಕಷ್ಟಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅಂಗ್ಲ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ನಾನು ಕೂಡ ಒಬ್ಬ ವೈದ್ಯನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದರೆ ಅದು ಖಂಡಿತ ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಮಾತು. ಕನ್ನಡ ಪದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದೆಂಬ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೈಬಿಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೈಬಿಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಆದ್ದರಿಂದ, ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸುವ ಭಾವನೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಾನಾದರೂ ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಮಸೂದೆ ಯಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ಎಂದರೆ, ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದ ಕಡೆ ಅಂಗ್ಲ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದೆಂದಿರುವುದು ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಅನವಶ್ಯಕವಾದದ್ದು, ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪದಗಳು ಬೇಕಿದ್ದರೆ ಇದ್ದಾಗ ತಾನೇ

ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಆಗ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳು ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಮಂಡಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಮೆಳ್ಳೂರು ಆನಂದರಾವ್ (ರಾಜಾಜಿನಗರ ಕ್ಷೇತ್ರ).—ಮಾನ್ಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂಬ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಏನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ಬಹುಶಃ ಈ ಸಭೆಯು ಒಕ್ಕೂಟದಲ್ಲಿ ನಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ತರಬೇಕೆಂಬ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕೆ ತಂದಿರಿ ಎಂದು.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕನ್ನಡ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ ಆಗಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಮೆಳ್ಳೂರು ಆನಂದ ರಾವ್.—ನಮ್ಮ ವಿಧಾನಸೌಧ ಮಟ್ಟದಲ್ಲೂ ಇನ್ನೂ ಕನ್ನಡ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ, ಇನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬಳಕೆಗೆ ತರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ಈ ಮಸೂದೆಯ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ.

“When the English language cannot be dispensed due to administrative reasons”

ಶ್ರೀ ಮೆಳ್ಳೂರು ಆನಂದರಾವ್.—ಅಂದರೆ ಅದು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಈ ಮೂಲ ಮಸೂದೆ ಬಂದು ಆಗಲೇ ೧೮ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದವು. ೧೮ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದರೂ ವಿಧಾನಸೌಧದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕುಳಿತು ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವುದು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ. ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಪುರಸಭೆಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರಿಸಿ ಎಂದು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವುದು ಎಷ್ಟು ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಬಬ್ಬರು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು.—ಕಾಯಿದೆ ಮಾಡುವುದು ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವುದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ;

ಶ್ರೀ ಮೆಳ್ಳೂರು ಆನಂದರಾವ್.—ಇಂಥ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನು ಆದರೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತನ್ನಿ ಡ್ರಾಪ್ಸ್ ಬೇಕಾನರೆ ನಾನು ಹಾಕಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಇದನ್ನು ತುಂಬು ಹೃದಯದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮೊದಲೇ ಇದನ್ನು ತರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದು ೧೬ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ನಾವು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂಬ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದೆವು. ಅದನ್ನು ಈಗ ನಾವು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದೇವೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಅದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ ಅಂದರೆ ಇವತ್ತಿಗೂ ಶೇಕಡ ೧೦ ಶಷ್ಟಾ ಕೂಡ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಾದರೂ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದೀರಾ ? ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆಗಳು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲೇ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆಯತಕ್ಕ ಆಹ್ವಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೂ ಸಹ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಲಿ ಕಾದರೂ ನಮಗೆ ಏನು ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ ? ಇದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ದೋಷ ಇದೆ ; ಅದನ್ನು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೊನೇ ಪಕ್ಷ ಆ ಕಡೆಯಾದರೂ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷ, ೧೮ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರವಾದರೂ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಲ್ಲ ಅದು ಸ್ವಾಗತದ ಸಂಗತಿ. ಈ ಒಂದು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಗಂಗಾಧರನೇರವರು ಉತ್ತಮ ವಾಗ್ಮಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಪಾಂಡಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣವನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ತರ್ಜಮೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ಕನ್ನಡದ ಪದಗಳನ್ನೇ ನಾವು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಎಂಬ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಗಂಗಾಧರನೇರವರು ಆ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೊಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ, ಒಂದು ಭಾಷೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಉದಾರತೆ ಇರಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ

ಭಾಷೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪದಗಳಿಗೆ ಅಭಾವ ಬಂದಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಮೂಲ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪೋಣ. ಆದರೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನ ಸಂಪರ್ಕ, ದೇಶ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ನಾವು ಕೆಲವು ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಬ್ರಿಟೀಷರನ್ನು ನಾವೇನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರೇ ಬಂದರು. ಅವರು ಬಂದುದ್ದರಿಂದ, ಅವರ ಕೆಲವು ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳು ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಪದಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಹಾಗೆ ನಾವು ಕೆಲವು ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಗೇನು ಧಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ಬಸ್ಸು, ಕಾರು, ಲಾರಿ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತೇವೆ, ಅವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಏ ಚಕ್ರದ ವಾಹನಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ ಎಂದರೆ ಏನು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ ? ಅದೇ ರೀತಿ ಸ್ಕೂಟರ್, ರಿಕ್ಷಾ ಇವುಗಳಿಗೆ ದ್ವಿಚಕ್ರ, ವಾಹನ ಬರುತ್ತಿದೆ ತ್ರಿಚಕ್ರ ವಾಹನ ಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂದರೆ ಏನು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ ? ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದವರು, ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇದ್ದರಲ್ಲ, ಈಗ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಏನಾಯಿತು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬಸ್ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡ್ ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್, ಕಾಲೇಜು ಹಾಸ್ಟಲ್-ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳನ್ನು ಅದೇ ರೀತಿ ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಏನು ಧಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದ ಜೊತೆಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡೀಕರಿಸಿ ಬೆರಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅದರಿಂದ ನಮಗೇನು ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಗಂಗಾಧರನ್.—ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತಮಿಳನ್ನು ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಅವರು ನಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸದೆ ಅವರು ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಏತಕ್ಕೆ ಅವರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ಮೆಳ್ಳೂರು ಆನಂದರಾವ್.—ಅವರು ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಮಾಡಲಿ ; ನಾವು ಅವರಿಗಿಂತ ಉನ್ನತವುಳ್ಳಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಗಂಗಾಧರನ್.—ಬೆರಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಏಕೆ ?

ಶ್ರೀ ಮೆಳ್ಳೂರು ಆನಂದರಾವ್.—ಅದನ್ನು ನಾವು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅಂಥ ಒಂದು ಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ಫ್ರೆಂಚ್, ರಷ್ಯನ್, ಚೀನೀ, ಜಪಾನೀ-ಹೀಗೆ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಗಳನ್ನಾದರೂ ಕನ್ನಡೀಕರಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಶಕ್ತಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಗಂಗಾಧರನ್.—ದಾಸರಾಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಇಷ್ಟೆ : ನೀವು ಅದರಲ್ಲಿ ಜೀರ್ಣವಾಗುತ್ತಿದ್ದೀರೇ ಎನಹೆ; ಅದನ್ನು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದು ಮಾತ್ರ ಆಗಬಾರದು.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ರಾಮದೇವ್.—ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಗಳು ಬಂದರೆ ಅದು ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆಯೇ ಎನಹೆ ಕನ್ನಡವಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ;

ಶ್ರೀ ಮೆಳ್ಳೂರು ಆನಂದರಾವ್.—ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಆಡು ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಬಸ್ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡ್, ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್, ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್-ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಉದ್ದಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆ ? ಎಲ್ಲ ಶಾಸಕರಿಗೂ ಕನ್ನಡ ಗೆಚ್ಚಿನ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ ; ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೀರಾ ? ಅದು ಎಲ್ಲೋ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಳಸತಕ್ಕಂಥ ಕೆಲವು ಪದಗಳು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಏನೇನೂ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾಳೆ ದಿವಸ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗೆಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರತಕ್ಕಂಥ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಂದು ಕೇಳಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಆ ಪದಗಳು ಯಾರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್.—ಒಂದು ಆಂಗ್ಲ ಶಬ್ದವನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಭಾಷಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಭಾಷಣಗಳು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಮಿತಿವಾಗುತ್ತವೆ.

ಶ್ರೀ ಮಳ್ಳೂರು ಆನಂದರಾವ್.—ಅಷ್ಟು ಸಂಕುಚಿತತೆ ಬೇಡ. ನಾನು ಅಂಗ ಭಾಷೆಯ ವಿರೋಧಿಯೂ ಅಲ್ಲ, ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯ ವಿರೋಧಿಯೂ ಅಲ್ಲ, ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯ ವಿರೋಧಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಇದೆ. ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಹುದೆಂಬ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ ನನಗೆ ಇದೆ. ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ ಮಾಡುವುದೇನೆಂದರೆ, ದಯವಿಟ್ಟು ಮಾರು ಮಾರು ಉದ್ದ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದನ್ನು ಕೈಬಿಡಿ. ಇಂಥ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಭಾಷೆ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿಸಿ ; ಇಂತಿಂಥ ಪದಕ್ಕೆ ಇಂತಿಂಥ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉರ್ದು ಭಾಷೆ, ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆ ಇದೆ ; ಅದರಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ.

ಶೇಕಡ ೧೫ ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಯ ಜನ ಇರುವ ಕಡೆ ; ನಾನು ಮೈನಾರಿಟಿ ಲಾಂಗ್ವೇಜ್ ಎಂದು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅನ್ಯ ಸೋದರ ಭಾಷೆಯ ಜನ ಇರುವ ಕಡೆ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವಂತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮನೆ ನೋಟೀಸ್, ಕಂದಾಯ ಕಟ್ಟುವಂತ ನೋಟೀಸ್ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರೇ ನೋಟೀಸುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೇ ತಪ್ಪೇನು ? ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾವಿಸೋ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದೇಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಕೇಳಿ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಗಂಗಾಧರನ್.—ಇವತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಧನ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಮಳ್ಳೂರು ಆನಂದರಾವ್.—ಅದು ಅವರ ಗುಣವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ನಾವು ಅಂಥಾದ್ದು ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ಹೆಚ್. ಪಟೇಲ್.—ಸೋಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತಹ ಘಟನೆ ಮರೆತರೆ ?

ಶ್ರೀ ಮಳ್ಳೂರು ಆನಂದರಾವ್.—ಅವರೇನೂ ನನ್ನ ಶತ್ರುವಲ್ಲ ; ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ಹೆಚ್. ಪಟೇಲ್.—ಸಯನಕ್ ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲ, ನಿಮಗೆ ನೀವೇ ಶತ್ರುಗಳು.

ಶ್ರೀ ಮಳ್ಳೂರು ಆನಂದರಾವ್.—ನನಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಆತಂಕ, ಅನುಮಾನ ಅಂದರೆ ; ವಂಸೂದೆ ಆಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಯಾರು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ? ಯಾವ ಇಲಾಖೆ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುತ್ತದೆ ? ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಸಾಧನ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಇವೆಯೇ ? ಕನ್ನಡ ಟೈಪರೈಟರ್ ಇವೆಯೇ ? ಇದಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕು. ಅರ್ಡಿನೆನ್ಸ್ ಮೂಲಕ ತಂದಿದ್ದೀರಿ, ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಇವತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಬೆರಳಚ್ಚು ಗೊತ್ತಿರುವವರು ; ಶೀಘ್ರಲಿಪಿ ಗೊತ್ತಿರುವವರು ಇದ್ದಾರೆ ; ಆದರೆ, ಯಾರಿಗೂ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲಾ ನಿರದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ ರೀತಿ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಆದರೂ ಕೂಡ ಇವರೆಲ್ಲಾ ನಿರದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎ. ಪದವಿ ಪಡೆದಿರತಕ್ಕ ೬೫ ಜನ ಇವತ್ತು ನಿರದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವತ್ತು ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಕನ್ನಡ ಟೈಪರೈಟರ್ ಯಂತ್ರಗಳು ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿದು ಬಿದ್ದಿವೆ ; ಕನ್ನಡ ಕನ್ನಡ ಎಂದೂ ಜೈ ಜೈಕಾರ ಹಾಕುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಶೀಘ್ರಲಿಪಿ ಗೊತ್ತಿರುವಂತವರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮನೋಭೂಮಿಕೆ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಬೇಕು. ಇವತ್ತು ಇದು ಆಗದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಂಬುದು ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ ; ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಲ್ಲ. ದಯವಿಟ್ಟು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ಲಾಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ; ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡಿ. ಈ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸಿ ; ನನಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ಬಿ. ಶಿವಯ್ಯ (ನಂಜನಗೂಡು).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ ಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾ, ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಜನ ಸ್ನೇಹಿತರುಗಳು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ತರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ ತರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಕಾರ್ಯತತ್ವ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆದಿದೆ? ಶೇಕಡೆ ಎಷ್ಟು ನಡೆದಿದೆ ಅಂತ ನೋಡಿದರೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಎಂದರೂ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ಬಹಳ ಜನ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಸಲಹೆ ಏನು ಎಂದರೆ, ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಬಂದನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ೭ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಟ್ಟು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು, ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರವನ್ನು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಬೆಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಿಂದಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಕನ್ನಡ ಹೀಗೆ ಸುಮಾರು ೩-೪ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರು ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಗಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೂ ಹತೋಟಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ; ಎರಡು ಜಾತಿಯವರು ಸೇರಿ ಅಂತರವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವಿಗೆ ; ಹೆಣ್ಣಿನ ಜಾತಿ ಹೆಸರಿಡಬೇಕೇ? ಗಂಡಿನ ಜಾತಿ ಹೆಸರಿಡಬೇಕೆ? ಎನ್ನುವಂತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರೆ, ಭೂಗೋಳ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಯಾವ ಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ೭ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಯಾವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಕಲಿಯಲಿ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಏದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆ ಒಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಆಗ ಕನ್ನಡ ಉಳಿಯುತ್ತದೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಇದು ಬರೀ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ.

೪-೩೦ ಪಿ.ಎಂ.

ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಉಳಿಯುತ್ತದೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಿದರೂ ಕನ್ನಡ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು, ಮುಂದೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದೆಂದು ಮುಂದೂಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಿಮಗೆ ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೆ ಬಂದನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಏಳನೇ ತರಗತಿವರೆಗೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯ ಭಾಷೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಪೂರ್ವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಅಂದರೆ ಕಾನ್ಸ್ಟೆಂಟಲಿ ಓದಬೇಕಾದರೆ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜು ಸೇರಲು ನೀಡುವ ಕ್ಯಾಪಿಟೇಷನ್ ಶುಲ್ಕ ದಂತ ಹೆಚ್ಚು ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಇಲ್ಲೂ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ನಾವು ಇಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಶುಲ್ಕ ಕೊಟ್ಟು ಓದದಿದ್ದರೆ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲೇ ನಾವಿಷ್ಟು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾನ್ಸ್ಟೆಂಟಲಿಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯಿಂದಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತರ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಬಡವರ ವರ್ಗ ಎಂದು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿವೆ. ವಿದ್ಯೆಯಿಲ್ಲೂ ಶ್ರೀಮಂತರ ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಬಡವರ ವಿದ್ಯೆ ಎಂದು ಎರಡು ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಮೊದಲು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಬೇಕು. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾರಸ್ಥೆ ಕೊಡಬೇಕು.

ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡವನ್ನು ವ್ಯವಹಾರ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಸಾಧನಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆರಳಚ್ಚು ಯಂತ್ರಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಬೆರಳಚ್ಚು ಕಲಿತಿರುವವರು ಬೇಕಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಬೆರಳಚ್ಚು ಯಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಇದ್ದು ಅದು ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಅವರು ಕಂಡು ಹಿಡಿದ ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕೊಂಬು ಜಾಸ್ತಿ ಇದೆ ; ನನ್ನದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಹೊಡೆದಾಟವೇ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಅದೇನೇ ಹೊಡೆದಾಟ ವಿರಲಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಬಳಸುವ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಅಚ್ಚು ಮಾಡಬಲ್ಲ ಬೆರಳಚ್ಚು ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಶೀಘ್ರಲಿಪಿಯನ್ನು ಕಲಿತವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಭಾಷೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಗಂಗಾಧರನ್ ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಈಗ ನಾವು ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಓದಿಸಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇವೆ. ಅವರು ಅದನ್ನು ಓದಿ ನಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನೇ ಮೂರು ಶೈಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಹಳೆ ಮೈಸೂರಿನ ಕನ್ನಡದ್ದೇ ಒಂದು ಶೈಲಿ, ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದ್ದೇ ಒಂದು ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಮುಂಬಯಿ ಕರ್ನಾಟಕದ್ದೇ ಒಂದು ಶೈಲಿಯಾಗಿದೆ. ವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮೂರು ಶೈಲಿಗಳ ಧ್ವನಿಯೂ ನಮಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಗಳ ಶಬ್ದಗಳು ಬೆರೆತು ಹೋಗಿವೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಈಗ ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಬೇಕಾದರೆ, ಆಗ ನಾವು ಪ್ರತಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲೂ ಭಾಷಾ ಪಂಡಿತರನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಹಾಗೆಂದರೆನು ? ಹೀಗೇಂದರೆನೆಂದು ಕೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗಲೂ ಶೋಷಣೆ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಹಿಂದೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದವರು ಕೆಲವೊಂದು ಅನಾಹುತಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಜನರು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು ಓದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಬರದದ್ದೇ ಒಂದಾಗಿದ್ದರೆ ಇವರು ಓದಿದ್ದೇ ಒಂದಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚು ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದರು ; ಕಡಮೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟರೆ ಏನೇನೋ ತಪ್ಪು ಓದಿ ಅನಾಹುತ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ! ಈಗಲೂ ಆ ರೀತಿ ಆಗಬಾರದು. ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸರಾಗವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ನಾವು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಡಿವಂತಿಕೆಗೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನಾವು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಗಂಗಾಧರನ್ ಅವರು ಬೇಕಾದರೆ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜನರನ್ನು ಸೇರಿಸಲಿ. ಯಾರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗದಿದ್ದ ಭಾಷೆಯಾದ ರಿಂದಲೇ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ನಮಗೆ ಅವು “ಟಂ ಟಂ ಟೆಣಾರ್” ಎಂದು ಕೇಳಿಸುತ್ತವೆ !

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್.—ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಾ ? !

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಬಿ. ಶಿವಯ್ಯ.—ಆ ರೀತಿ ಆಗಬಾರದು. ಮೂರೂವರೆ ಕೋಟಿ ಜನ ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಡುವ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಇಂಗಿತಗಳು ಇತರರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವ ಮತ್ತು ಇತರರ ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಇಂಗಿತಗಳು ನನಗೆ ಯಾವುದೇ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರ ಸಹಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ಸರಾಗವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುವ ಸಾಧನವೇ ಭಾಷೆ. ನಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಇತರರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಬೇಕು. ಈ ಸಾಧನವೇ ಭಾಷೆ. ಇಂತಹ ಭಾಷೆಯಾದ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಎಲ್ಲ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು ; ಈ ಮಸೂದೆ ಮಸೂದೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಬಾರದು ; ಇದು ಪರಿಣಾಮ ಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರುವಂತಾಗಬಾರದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಟಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ (ನಾಗಮಂಗಲ).—ಮಾನ್ಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇದುವರೆಗೆ ಮಾತನಾಡಿದಂತವರು ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಮೆ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಆತಂಕ ಮತ್ತು ವೇದನೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದು ಶಾಸನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನೂ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ವಿಶೇಷವಾದ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಕಳಕಳಿಯು ಮನವಿ. ಈಗಾಗಲೇ ಮಾತನಾಡಿದ ಸದಸ್ಯರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡುವುದರ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆಯೇ ಎನ್ನುವ ಅನುಮಾನ ಮತ್ತು ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು ಸಹಜವಾಗಿ ಅಂತಹ ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನು ನಾನೂ ಕೂಡ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕೆಂದು ಶಾಸನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೂ ಅದನ್ನು ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ

ಬೇಕಾದಂಥ ಸವಲತ್ತುಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡಳಿತದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸತಕ್ಕ ಅನುಕೂಲತೆ ಅವರಿಗೆ ದೊರಕಿಲ್ಲ. ಅನುಕೂಲ ಒದಗಿಸತಕ್ಕ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ತುಂಬಾ ಅವಶ್ಯಕ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿನ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು, ನಮ್ಮ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಬಿಡಬೇಕು ಅದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ನಾವು ಯಾರಿಗೋಸ್ಕರ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವಂಥ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಲಿ, ಸರ್ಕಾರ ಆಗಲಿ. ಆ ಜನತೆಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಆಡಳಿತ ಮಾಧ್ಯಮ ಕನ್ನಡ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು. ನಾವು ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ನಾವು ಅಭಿಮಾನ ಪಡಬೇಕಾದ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡಬೇಕಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಗತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬಹುತೇಕ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಕಾರಣರಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವೇ ಕಾರಣರು ಸರ್ಕಾರವೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಭಾಷೆಯೇ ಆಗಲಿ, ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಭಾಷೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಗೌರವಯುತವಾದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದ ಭಾಷೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ಆ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವರೀತಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ. ಈ ಸದನದ ಬಹಳ ಜನರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕ ಸದಸ್ಯರಿದ್ದಾರೆ ದೌರ್ಧ್ರವಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿ ಎಂದರೆ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಕುಂದಕವಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಈ ರೀತಿ ನಡೆದರೆ ನಮಗೆ ಎಲ್ಲಿ ನೈತಿಕ ಹಕ್ಕು ಇದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಅವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದಾರಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ ಹೆಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್. — ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ನಾನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತನಾಡುವುದು. ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಾಗರ್ ಅವರು ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿ ತುತ್ತಾಗಿ ದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಟಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ. — ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಗಂಗಾಧರ್ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದಾಸ್ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಈ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ತರತಕ್ಕದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ಸಹ ವಿರೋಧ ಇಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ತಂದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ. ಸಮರ್ಪಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೆತರಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವಂಥ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಗಳು ಏನಿವೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ ಏಕೆಂದರೆ ನಾವು ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಇವೊತ್ತು ಪಂಡಿತರಿಗೋಸ್ಕರ ಕನ್ನಡ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೋಸ್ಕರ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವುದು. ಮಹಾ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆ ಇರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಅವರು ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಿ, ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಲಿ ನಮಗೂ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲಿ. ಇವೊತ್ತು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿ ರತಕ್ಕದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗತಕ್ಕ ಭಾಷೆ. ಆ ಭಾಷೆ ಯಾವುದು ಎಂದು ನಾನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಭಾಷೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ, ಆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ, ಇಷ್ಟು ಕಾಲ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ (ಶಿವಮೊಗ್ಗ) — ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಉಪಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕ

ವಿಧೇಯಕ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಜನ ಸದಸ್ಯ ವಿತ್ರರು ಈಗಾಗಲೇ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ವಿತ್ರರಾಂಧ ಖೇಮನ್ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಸಹ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾಂಧ ಮಲ್ಲೂರು ಆನಂದರಾವ್ ಅವರು ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದರು. ಕೊನೇ ಪಕ್ಷ ಈ ವಿಧೇಯಕವನ್ನಾದರೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸ ಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಎಂದು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನನಗೂ ಕೂಡ ಹಾಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ನಾನು ಈ ವಿಧೇಯಕ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಅವರು ಇದಲ್ಲಾ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ವಿಧೇಯಕ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಈ ಚರ್ಚೆಯು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು, ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ತರ್ಜುಮೆಯಾಗಬೇಕಾದಷ್ಟು ಜಟಿಲವಾದ ರೀತಿ ಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಿದೆ. ಅದು ಏತಕ್ಕೆ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಕಳೆದ ಸಾರಿ ಆಯವ್ಯಯ ಭಾಷಣವನ್ನು ಅರ್ಥಮಂತ್ರಿಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು ಬಂತು. ನಾನು ಭಾಷಣ ಮಾಡುವಾಗ ಈ ವರ್ಷ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಅಭಿನಂದನೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಕಾರಣ ಏನು ಎಂದರೆ, ನೀವು ಕನ್ನಡದ ಆಯವ್ಯಯಭಾಷಣ ಓದಲಿಲ್ಲ, ಅಂದರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೆ ಆಲೋಚಿಸಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆದಂಥ ಭಾಷಣ ಅಲ್ಲ. ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದಂಥ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕನ್ನಡ ದಲ್ಲಿ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಓದಿದ್ದೀರಾ ಅಷ್ಟರವಂಟಾಗಿ ಅಭಿನಂದನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಅದನ್ನೂ ಓದಲಿಕ್ಕೆ ತಯಾರಿರಲಿಲ್ಲ, ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಪ್ರಾಂತಿಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಅರ್ಥ ವಾಗದಂತಿರುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಏನು ಎಂದರೆ ನಾವು ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ಆಲೋಚನೆ ಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಆಮೇಲೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿ ಬರೆಯುವುದರಿಂದ ಈ ಪರಿಣತಿ ಇದೆ. ಯಾವಾಗ ನಾವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಆಗ ನಮ್ಮ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೂಡ ಜನರಿಗೆ ಎಟಕುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವೊತ್ತು ಕನ್ನಡ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಕ್ಕೆ ಅದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ವಾದಂಥ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಒಂದು ಈ ಭಾಷೆ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವ ಶ್ರದ್ಧೆ ಬೇಕು. ನಂಬಿಕೆ ಬೇಕು. ಇನ್ನೊಂದು ಏನು ತೊಡಕು ಇದ್ದರೂ ಅದನ್ನೂ ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರ ತರತಕ್ಕ ಯಾವುದೇ ವಿಧೇಯಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಶ್ರದ್ಧೆ ಯನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸ್ವಾಗತ ಕೊಡಬೇಕು. ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರತಕ್ಕ ವಿಧೇಯಕದಲ್ಲಿ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಶ್ರದ್ಧೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ, ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗತಕ್ಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಾಡ ಇದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಇದು ಏನು ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿರುವಂಥ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಉಪ ಯೋಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಅಷ್ಟೆ. ಒಂದು ಶಬ್ದವನ್ನು ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ, A Bill to provide for the adoption of Kannada language. ಅಂದರೆ ತಾಯಿ ಮಗನನ್ನು ದತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಲ್ಲ? ಇದು ಮಗನೇ ತಾಯಿಯನ್ನು ದತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕಂತಹದ್ದು. We have to adopt ಇದು ಬಹಳ ಸರಳ ಕಾಣಬಹುದು. ಕೇವಲ ಶಬ್ದವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಅದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ತೋರಿಸತಕ್ಕ ಅತಿ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡತಕ್ಕ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡುತ್ತೇವೆ. ಕನ್ನಡ ವನ್ನು ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅಡಾಪ್ಟ್‌ಷನ್ ಬದಲಿಗೆ ಅಕ್ಸಿಪ್ಟೇಟ್ ಇರಲಿಲ್ಲವೇ? Instead of, "A Bill to provide for the adoption of Kannada language" "A Bill to provide for accepting Kannada language". ಎಂದು ಏತಕ್ಕೆ ಹೇಳಬಾರದಾಗಿತ್ತು ಇಲ್ಲಿ. ಇರಲಿ, ಶಬ್ದಗಳು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಏನೊಂದು ಮನಸ್ಸಿಗಿ ಇದೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಿಂದ ನಾವು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಜನಗಳು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಕನ್ನಡ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಯಾರು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಕನ್ನಡವನ್ನು ಯಾರು ಸಮೃದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಈಗಾಗಲೇ ಸಮೃದ್ಧ ಅಲ್ಲದೆ. ನಾವು ಕನ್ನಡದ ಮೂಲಕ ಉದ್ಧಾರ ಆಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಕನ್ನಡದ ಉದ್ಧಾರ ಯಾರು ಬೇಡುವೆಂದರೂ ಬಳಕೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ನಾವು ಇವತ್ತೂ ಕನ್ನಡದ ಉದ್ಧಾರದ

ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಹೊರತು, ಕನ್ನಡ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಜಾ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಭಾಷೆ ಉದ್ಧಾರ ತನ್ನೂಲಕ ನಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರ ನಂಬಿಕೆ, ಶ್ರದ್ಧೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಈ ಮನಸ್ಸಿತಿಯನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕಡಿಮೆ ಅಂದರೆ, ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇದೆಯೇ? ಇದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಅಂಗ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಲಲಿತವಾದ ಪದಗಳು ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದು ನಿಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುವಾಗ ಕನ್ನಡ ಬಳಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರರವರದು ಒಂದು ಪಂಥ ಈ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕು ನಿಜ. ಯಾವುದೇ ಇರಲಿ, ಅದು ಅತಿರೇಕಕ್ಕೆ ಪಂಥಗಳನ್ನು ಜಗತ್ತಕ್ಕಿಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಆನಂದರಾಯರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಬಸ್ ಎನ್ನುವುದು ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದವಲ್ಲ ಎಂದರು, ಇರಲಿ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಈಗ ಟೆಲಿಫೋನ್‌ಗೆ ದೂರವಾಣಿ ಎಂದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲವೇ? ಅದೇ ರೀತಿ ಟೆಲಿವಿಷನ್‌ಗೆ ದೂರದರ್ಶನ ಎಂದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲವೆ. ಅವರು ನಾನು ಬೇಕಾದರೆ ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಅಂದರು, ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಅನ್ನುವ ಪದಕ್ಕೆ ಕರೆಡು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚು ಕಟ್ಟಾದ ಲಲಿತವಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಕತಕ್ಕ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮೊದಲು ಬರಬೇಕು. ಇದು ನಿಜ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದಲ್ಲಿ ನಾವು ಅಂಗ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಸೇರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯ ಅಖ್ಯಾತವಾಗಿ ಬೆಳೆಸೋಣ ಅದರ ನಮ್ಮ ಶ್ರದ್ಧೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಇರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ಮಾನ್ಯ ಗಂಗಾಧರರವರ ಪಂಥ ಏನು ಇದೆ ಅದನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಿಯಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲವುಕಡೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದಾಗ ನಾವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಾನು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ಸರ್ಕಾರ ಯಾವುದಾದರೂ ವಿಧೇಯಕ ತಂದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಪ್ರಯತ್ನ ಜಾಗೃತಿಗೊಳಿಸತಕ್ಕ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ. ಆದರಲ್ಲಿ ಏನು ಇಲ್ಲ ಒಂದೇಬಿಂದು ಸಾಕು, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಅಂಗಭಾಷೆಯನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ಬಳಸಿ. ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅಂದರೆ, ಆಡಳಿತ ನಡೆಸತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬಾರದಹೋದರೆ ಅಗ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಕಾರಣ ಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಚೌಡಯ್ಯ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಜೋಶಿ ಮಂಜುಪುರು ವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಆರ್ಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಕೊರತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್.—ನಾನು ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದರ ಹಿಂದೆ ಇರತಕ್ಕಂತಹ ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಔದಾಸೀನ್ಯ ಮನಸ್ಸು ಏನು ಇದೆ ಅದನ್ನು ನಾನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ವಿಧೇಯಕಗಳನ್ನು ತನ್ನಿ. ಆದರೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇಲ್ಲದೆ ಇರತಕ್ಕ ಹಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ಇರತಕ್ಕ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ತರಬೇಡಿ. ಹಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ಬೊಟ್ಟುಬಾಯಿ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೀರಿ? ಸುಮ್ಮನೆ ಸರ್ಕಾರದ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇಂತಹ ಬೊಟ್ಟು ವಿಧೇಯಕಗಳನ್ನು ತರಬೇಡಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ಪಡೆದು ಎರಡೇ ಎರಡು ವಾಕ್ಯ ಸಾಕು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕೆಂದು ಕಳುಹಿಸಿ, ನಿಮ್ಮ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಆಕಾಶವೆನು ಕಳಚಿ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಜ್ಞೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆದಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿ ಸಾಕು. ಇದಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಕಾನೂನು ಮಾಡಿ, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಕಾರಣ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರಣ, ಮುಗಿದೊಂದು ಕಾರಣ ಇದಲ್ಲಾ ಏತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿ? ಇಷ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

SRI K. BHASKAR NAIDU (Bellary).—(Spoke for sometime in Telugu)

ಶ್ರೀ ಪಿ. ರಾಮದೇವ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಕ್ರಿಯಾಲೋಪ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದು ರೆಕಾರ್ಡ್ ಆಗುತ್ತಿದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಭಾಸ್ಕರನಾಯ್ಡು.—ರೆಕಾರ್ಡ್, ರಾಮದೇವ್‌ರವರ ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಆದರೆ ಸಾಕು. ನನಗೆ ಏನು ರೆಕಾರ್ಡ್ ಆಗುವುದು ಬೇಡ. I am not trying to please any voter. Sri P. Ramdev, I know you are from Bangalore City, you can please your voters.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ರಾಮದೇವ್.—ಆದರೆ, ನಾವು ಮಾತನಾಡುವುದೆಲ್ಲಾ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಆಗಬೇಕು. ಅದು ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಭಾಸ್ಕರನಾಯ್ಡು.—(ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರು).

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್.—ತಾವು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಎನ್.ಟಿ. ರಾಮರಾವ್ ಸಂಭಾಷಣೆ ತರಹ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಭಾಸ್ಕರನಾಯ್ಡು.—(ತೆಲುಗು)

5-00 P. M.

I am not a man to insult any language. I only regret that I only know five or six languages. Language is a communion even in love songs. By sighs they make love. This is also a language which Sri Ramdev should have learnt. Love is the most important thing.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ರಾಮದೇವ್.—ಅದನ್ನು ತಮಗೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಮೆಳ್ಳೂರು ಅನಂದ ರಾವ್.—ಶ್ರೀ ರಾಮದೇವ್ ಅವರಿಗೆ ಆ ಭಾಷೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಭಾಸ್ಕರ ನಾಯ್ಡು ಅವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತು?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಭಾಸ್ಕರ ನಾಯ್ಡು.—ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ ರೆಸ್ಪಾನ್ಸ್ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. Anyway, Sir, I am not trying to take this very lightly. Language is only a communication. We have got many languages in our country. Let us not quarrel over these language issues. Yes, in Karnataka a man must know Kannada. Kannada is the most important thing. I can tell you, Sir, in Madras there was one late Colonel Hamilton, in whose name a bridge was named. Later on day by day it became "umbaton" bridge. "Umbaton" in Tamil is barber. Finally it ended with barber's bridge. So, in our anxiety to say that we must use pure Canarese language that should be of the highest order. The other day I was, reading, I think, Kannada Translation for "Finance Minister" Curiously, I looked down the translation. A little of Telugu and Canares, there is a mixtura. I could only read ಎತ್ತು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪಿತ್ತ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಎಂದು ಓದಿದೆ. ಫೈನಾನ್ಸ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಎತ್ತು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಎಂದು ಖ್ರಿಂಟ್ ಆಗಿತ್ತು. That is the mistake I committed. Instead of ಎತ್ತು ಮಂತ್ರಿಗಳು I only read as ಪಿತ್ತ ಮಂತ್ರಿಗಳು—and went on like that. How could there be a word like this? So, what I say is, let us not try to do things overnight. Change the phase. Very slowly you have got to do these things

SRI K. H. SRINIVAS.—Sri Naidu is very very knowledgeable on this matter. One thing is that everything that happens in this world worthwhile happens overnight.

SRI K. BHASKAR NAIDU.—Overnight No. No. Anything that happens takes at least minimum 9 months. Overnight something happens. Delivery is only after 9 months. So, we have to go very slowly. For example, Karnataka is famous for its tourism. Now, many people come here. What happens to them if they do not know Kannada? I have seen in Kerala all the sign boards are in Malayalam, in Tamil Nadu they are all in Tamil. I wanted to go to a hotel in Madras I did not know whether it is a barber shop or a hotel. Should such a thing happen here also? No. Let us know every language. Knowing a language is wonderful thing. And fortunately for me I come from predominantly a Telugu area i.e., Bellary District. Kolar is another place, I heard about 64% are Telugu speaking people. We were merged into Mysore in 1953 and Kolar in 1956. In Kolar there are Tamilians. Most of them are in Oorgam Champion Reef. Whether Sri Arumugham can read Canarese? Till our grand children and great grand children learn this language, as some-body suggested, I was listening to Sri Shivaiah very carefully. He said try to bring the change very slowly, not overnight. Sri Ramakrishna is the Minister for Parliamentary Affairs. He has not still changed his bush-shirt and pants which he picked up from the Britishers. Have it changed very slowly. They will not die soon. They will die hard.

In a barber shop how do you say for 'Crop'? Unless you use that word 'crop' ಮಾಡಪ್ಪ ಎನ್ನದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಬೇರೆ ಹೇಳಿದರೆ ಬೋಳಿಸುತ್ತಾನೆ. If you say a word very clearly which has been in use for a long time, it is correct. Overnight if we use some word I cannot understand how an ordinary man in the street will understand this.

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್.—ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಹೋಟಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪಿಕ್ಚರ್ ರೈಸ್ ಕೊಡಪ್ಪ ಎಂದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೋಟಲಿನವನು ಪಿಕ್ಚರ್ ರೈಸ್ ಇಲ್ಲ ಎಂದಾಗ ಬೇರೆಯವರು ಹೇಳಿದರಂತೆ ಹಾಗೆಂದರೆ ಚಿತ್ರಾನ್ನ ಎಂದು.

SRI K. BHASKAR NAIDU.—Half knowledge is dangerous. A particular man wanted to learn Urdu. For every Urdu word, he just said 'I will give you one anna'. He was learning Urdu. One day he wanted to know in Urdu for 'Oil'. He was running business transactions. They said in Urdu it is 'Tel'. One day he thought for oil if it is Tel, then for Ghee it must be 'Palm'. One day one customer came and asked him Ghee. This fellow said it is 'Palm'. 'What do you mean?' I asked for 'Ghee'. you said 'Plam' He gave me two.

Therefore, try to bring the change slowly. Let it not be overnight. On small issues we are fighting. I felt very bad yesterday about the medical college issue. I can see even how many Vokkaligas were there, how many Lingayaths were there, how many Muslims were there. I am also a Kannadiga to-day. But what is happening where

there is no Kannada-50% Telugu 80% Marathi, 40% Tamil and other things? Teach us your language. We are prepared to learn. Don't try to force anything on us. We may vomit it. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

I am thankful to the Deputy Speaker.

†ಶ್ರೀ ಜಿ. ಕೆ. ತಕ್ಕೇಡ್ (ಪರಸಗಡ).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ತರಬೇಕೆಂಬ ಮಹದ್ದು ದೇಶದಿಂದ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಇದನ್ನು ಹೈತ್ವಾರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಒಂದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಭಾಷೆ. ರಾಜ್ಯದ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂಥ ಭಾಷೆ. ಇಂಥ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲೂ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದಾತ್ತ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಜನತೆಯ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಇವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಾಮಿ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿಗಲಿ, ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿಗಲಿ, ಕೇರಳದಲ್ಲಿಗಲಿ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಗಲಿ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವ ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಆಯಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸುತ್ತೋಲೆಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ನಮಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಒಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪದವೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಒಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪದವನ್ನಾಗಲಿ, ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಕಂಡರೆ ಕೂಡಲೇ ಡಾಂಬರ್ ಗಡಿಗೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ರಂಗಿ ಕೋಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕ ರಾಜ್ಯ. ಇದು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯ. ಕೇರಳೀಯರು, ತಮಿಳುರು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯರು ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಾತೃ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಆತ್ಮಂತ ಆದರದಿಂದ, ಆತ್ಮಂತ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸಂತೋಷಪಡತಕ್ಕ ವಿಚಾರ.

ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಮೆಳ್ಳೂರು ಆನಂದರಾಯರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಈ ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸರ್ವ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ನಾವುಗಳು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕಾದ್ದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಿದೆ. ಇವತ್ತು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅರಾಬಿಕ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಬಹುದು, ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಬಹುದು. ಆದಂ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಈ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪಂಪ, ರನ್ನ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ, ರಾಘವಾಂಕ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮಹಾನ್ ಕವಿಗಳು ಇದ್ದರು. ಅವರುಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಉತ್ತಮ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಎಂತಹ ಉತ್ತಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆ ಪಡುತ್ತೇನೆ.

“ಅಲರಾಣಿ ಈ ಹೂವಿನ ಬಂಡುಂಡೊಡೆ ಮರಣವತೆ
ನಿಶ್ಚ ಯಮದಿಂದಾ ಬನಸಿರಿಯ ಚಂಪಕದ
ಬಿರೆ ಮೊಗ್ಗೆ ಯಮೃತ ಗುಟಿಕಿಯಿರಿಸಿದವೋಲೆ
ಮುತ್ತಿನ ಮೊಗುತಿಯಮ್ ವಿರಚನೆಗೈದಳಾದೋವಳ್
ತರಣಿಯ ನಾಸಾ ಮುಕುಳದೊಳು.”

ಇದು ಎಂತಹ ಸುಂದರ ಕಾವ್ಯರಸ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಶೃಂಗಾರ ಕಾವ್ಯರಸವನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಾಗಲಿ, ಅರಾಬಿಕ್‌ನಲ್ಲಾಗಲಿ, ಉರ್ದುವಿನಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಇನ್ನು ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ನಾವು ಕಾಣುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಭಾಷೆಯೂ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಟಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದು. ಈ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸದೆ ನಾವು ತಪ್ಪುಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಆಗಿದ್ದು ಆಗಿಹೋಯಿತು. ಈಗಲಾದರೂ ಈ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಸ್ವಾಮಿ, ತಮಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆಪಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಮಿತ್ರ ರೊಬ್ಬರು ಒಂದು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಏನು ಹೇಳಿದರು ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಇಂಥ ಒಂದು ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸಿಚುಯೇಷನ್ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದರು. ಇವರು ಏನು ಸಿಚುಯೇಷನ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೇಳಿದಾಗ ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಅವರು ಸಚಿಷನ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಅಂದರೆ ಸಚಿಷನ್ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಸಿಚುಯೇಷನ್ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಬದಲು ಅಚ್ಚ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಇಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆ ಸೂಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ತುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದುಬಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರಬೇಕು. ಅವರು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಪದ ಸರೇಡರ್ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಸಿಲಿಂಡರ್ ಎಂಬುದು. ಇಂಥಾದ್ದೇ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ, ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರ ಮಗನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಪಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದ್ದರು. ಅಂದರೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನಕಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಎಂದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಬಂದು ಏನಪ್ಪಾ ನಿಮ್ಮ ಮಗನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಪಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಎಂದು ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ ಎಂದಾಗ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು ಅಯ್ಯೋ ಅವನಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿ ಇರಲಿಲ್ಲವೆ? ಆ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ಕಾಪಿ ಏತಕ್ಕೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದ, ಹೊರಗಡೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಕಾಪಿ ಕುಡಿದು ಹೋಗಬಾರದಾಗಿತ್ತೆ? ಅಂದರು. ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗ ನಕಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಂತ ಅಂದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ವಾಮಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಇಂಥಾದ್ದೇ ವಿಚಾರ ಅಂದರೆ, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಭೇಟಿ ಯಾದಾಗ ಅವನು ಏನಪ್ಪಾ ನಿನ್ನ ಮಗ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ನನ್ನ ಮಗ ಬಿ.ಎ. ಪಾಸ್ ಆಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಅವನು ಹೇಳಿ, ನಿನ್ನ ಮಗ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಇವನಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ಇವನು ಹೇಳಿದ್ದು ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಬಿ.ಎ., ಡ್ರಾಪ್ ಆಗಿದೆ ಅಂದ. ಅಂದರೆ ಬಿ.ಎ. ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಅದರ ಅರ್ಥ. ಅದೇ ರೀತಿ ನೀವೂ ಕೂಡ ಇಂಗ್ಲೀಷನ್ನು ಡ್ರಾಪ್ ಮಾಡಿ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ವ್ಯಾಮೋಹವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕನಸು ಮನಸಿನಲ್ಲೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಸಭೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಮಂಗಳೂರು ನಗರಸಭೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಮೈಸೂರು ನಗರಸಭೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ—ಧಾರವಾಡ ನಗರಸಭೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಬೆಳಗಾಂ ನಗರಸಭೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಗಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಕಸ್ತೂರಿ ಯಂತಿರುವ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಈ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕನ್ನಡಿಗನೂ ಪ್ರೀತ್ಯಾದರಗವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಬೇಕು. ಈ ಕನ್ನಡ ಹೆಸರನ್ನು ಸುವರ್ಣಾಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಡಬೇಕು. ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತದ ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಚಿವರು ಹೊರಟಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ತುಂಬು ಹೃದಯದಿಂದ ಶ್ಲಾಘನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇವತ್ತು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದಿರುವ ವಿಚಾರ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಭಿಮಾನದ ಸಂಗತಿ. ಕಳೆದ 30 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಆಗದೇ ಇದ್ದ ಕೆಲಸವನ್ನು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಸಾಧಿಸಲು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಇವತ್ತು ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಂದಿರತಕ್ಕ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ನನಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟ ತಮಗೂ ನನ್ನ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾದ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ರಾಮದೇವ್ (ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ತಕ್ಕೇಡ್‌ರವರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಾರಣವಾದರೂ ಇಷ್ಟು. ಕನ್ನಡ ಅವರ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಅಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವರು ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬಾ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಭಾಸ್ಕರನಾಯ್ಕರವರೂ ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾನ್ಯ ಭಾಸ್ಕರನಾಯ್ಕರವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ನನಗನಿಸಿತು ಇವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಳಸುತ್ತು ಇದೆ ಎಂದು. ಏಕೆಂದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಸ್ಲೋ, ಸ್ಲೋ, ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ಯಾಂಡ್ ಜನರೇಷನ್ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಅನುಮಾನ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸ್ಲೋ,

ಸ್ಲೋ ಎಂಬುದು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸ್ಲೋ ಪಾಯಿಸನ್ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ಅವರು ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಾದರೆ ಇನ್ನು ೧೦ ಜನರೇಷನ್ ಆದರೂ.....

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಭಾಸ್ಕರನಾಯ್ಡು. —ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೆ ನಾನೂ ಒಂಟಿಯಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ತಕ್ಷಣ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನೀವಾದರೋ ಇರುವವರು ಒಬ್ಬರು. ನಿಮ್ಮ ಕಾಲ ಮುಗಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ವಂಶವೇ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ರಾಮದೇವ್. —ಮಾನ್ಯ ಭಾಸ್ಕರನಾಯ್ಡರವರು ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಆಡಿರುವ ಮಾತುಗಳು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸ್ಲೋ ಪಾಯಿಸನ್ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಇವೆ. ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡವನ್ನೇ ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತೇವೆಂದು ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಇದುವರೆಗೂ ಏತಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ? ೧೯೪೭ ರಿಂದ ಅಂದರೆ ಇದುವರೆಗೆ ೩೪ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ಇವತ್ತು ಪ್ರೈಮರಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತೇವೆಂದು ಹೊರಟಿದ್ದೀರಿ. ಅಂದರೆ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ತರಬೇಕು ಎಂದರೆ ಬಹುಶಃ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಣಪಕ್ಷಿ ಹೋದರೂ ಹೋಗಿ ಬಹುದು, ಅದು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ, ಏತಕ್ಕಿಗಿಂತ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ ಶಾಸಕರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ತರಬೇಕು, ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಆಸಕ್ತಿ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಮಾನ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಶೂರರಾಗಿರುತ್ತೀರಿ. ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರತಕ್ಕಂಥದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಲಿತುಕೊಂಡು ಒಂದು ಮನೋದಾರ್ಢ್ಯ ಬಂದಮೇಲೆ ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಭಾಸ್ಕರನಾಯ್ಡರವರ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಏನಾಗಿದೆ ಮಾನ್ಯ ತಕ್ಕೇಡ್‌ರವರು ತಮಿಳು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಅಂಥದಲ್ಲಿದೆ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜ್ಯಭಾಷೆಯೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಮರಾಠಿಯನ್ನೇ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ತಮಿಳನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಮಲೆಯಾಳಿಯನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಬಂಗಾಳಿ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೇವಲ ಬಾಯಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡವನ್ನೇ ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಏನು ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡವೇ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಬೇಕೆತ್ತು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ೪೪ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರವೂ ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ್ವಿಸ್ಟಿಕ್ ಮೈನಾರಿಟಿ ಆರ್ಟಿಕಲ್ ನೋಟೀಶ್‌ಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಅವರವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬಹುದು ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಕೂಡ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಇದು ಸಾಧ್ಯವೇ. ಇಂಥ ಒಂದು ವಿನಾಯಿತಿ ಯನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೀಕರಣವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನಾದರೂ ಇನ್ನಿತರ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕಲಿತು ಕೊಂಡು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತರಬೇಕು. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಅಭಿಮಾನವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ಭಯವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ದಯವಿಟ್ಟು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸಮಗ್ರವಾದ ಮಸೂದೆ ಯನ್ನು ತರಬೇಕು. ಒಂದು ಉಗ್ರವಾದ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದು ಕನ್ನಡ ಜನತೆಗೆ ಏನು ಒಂದು ಭರವಸೆ ಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ, ಆ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ಗಡುವು ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ಅದ ಕೈಂತಲೂ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ 'ವಿಧಾನಸೌಧದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ' ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕಛೇರಿಯಿಂದ, ಸದಸ್ಯರ ಕಛೇರಿಯಿಂದ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಛೇರಿಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಹೋಗತಕ್ಕಂಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ತಮಗೆ ಒತ್ತಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿ ತಮಗೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನ ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಬರಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್ (ಸಂಕೇಶ್ವರ್).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡನೂರು ಶಾಸಕರ ಚಿಂತನೆಗೆ ಬಂದಿರಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಮಂಡಗತಿಯಿಂದ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಬೇಕು. ಆಡಳಿತ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಬರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಈ ದಿನೆಯಲ್ಲಿ ಈವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರೂ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಮದುವೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಬಾಳ್ವೆಯಾಗುತ್ತದೋ ಆ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಬಾಳ್ವೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಮಾನ್ಯ ಭಾಸ್ಕರನಾಯ್ಕರವರು ಮಾತ್ರ ಹಲವಾರು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ, ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಸತತವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಮಾನ್ಯ ಸಯನಕರವರು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಕಲಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ನಾನು ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ. ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದಾಗ ನನಗೆ ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ದೇಶಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಬೇಕು, ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದೆನಿಸಿತು. ಈವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಬೇಕು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನವಿದ್ದರೆ ಈ ವರ್ಷ ಬರತಕ್ಕಂಥ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವದ ಅಂಗವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಂಥ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನದಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಧಾನ ಸೌಧವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಶಾಸಕರ ಭವನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸೌಜನ್ಯತೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗಂಗಾಧರನರವರು ಮಾತನಾಡಿದ ಪ್ರಕಾರ ಈವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಳವಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ವಾಪಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾದ ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ, ರಾಜ್ಯಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜನತೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಭೀಮಣ್ಣ ಬಿದ್ರೆ (ಬಾಲ್ಕಿ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ನನ್ನ ಮಾತುಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ. ನಾನು ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಷನ್‌ವರೆಗೆ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದು, ಲಾ ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್ ಉರ್ದುವಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅಂದರೆ ನಾನು ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಸರಿಯಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಿಲ್ಲ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನನ್ನದು. ೧೯೫೬ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕವಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದವರಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಬ್ಬ. ಈಗ ೨೫ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದರೂ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ನನ್ನ ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರು ಹೇಳಿದರು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ ವಿಂಗಡಣೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಆದನಂತರ ಆಂಧ್ರ ಆಯಿತು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಆದಾಗ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಆಗಬೇಕು. ಬಾಂಬೆಯಾಗಿಬೇಕೆಂದು ಹೋರಾಟ ನಡೆದು ಕೊನೆಗೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವಾಯಿತು. ೧೯೫೬ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಜನರು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ಸೇರಿದರು. ಹೀಗೆ ಹಳೇ ಮೈಸೂರಿಗೆ ೫ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಸೇರಿದಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಏಕೀಕರ್ನಾಟಕವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ, ಇದು ಆಗಬಾರದೆಂದು ಆಗ ಮಾನ್ಯ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವರಾಜ ಅರಸಾರವರೇ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಅವರು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು, ನನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವಾಯಿತು ಎಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು.

ಶಿ.೨೦ ಪಿ.ಎಂ.

ಆ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವಾಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ ಆಗಬೇಕೆಂದು, ಎಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡವನ್ನು ತರಬೇಕೆಂದು ಹೊರಬಿದ್ದಿರಿ. ಇದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವಾದುದು. ಈ ದಿನ ಮಾನ್ಯ ನಾಯ್ಡು ಅವರು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ವಿರೋಧ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರೇನೂ ಕನ್ನಡದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಅಭಿಮಾನ ಇರುವಷ್ಟು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ತಾವುಗಳು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಆರೇ ಓಸುತ್ತೀರಿ. ಅವರನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುತ್ತೀರಿ. ಆದರೆ ಆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿನವರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ, ಪಂಜಾಬ್‌ನಿಂದ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಬಂದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಯಾವ ದೇಶದವರು ಆಗಿ ಆ ದೇಶ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ನಾವು ಆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಆಗಲಾರದ್ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಏನು ?

(ಎಸ್. ಮುನಿರಾಜು ಅವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪೀಠವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದರು)

ಹಿಂದೆ ಏನು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಇತ್ತು ಅವರ ಭಾಷೆ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಯಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ನಮಗೆ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ವಾಗ ಅವರ ಭಾಷೆಯನ್ನೂ ಅವರ ಜೊತೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರು ಈಗ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆ ಆಗಿದ್ದರೂ ಸಹಾ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಾರಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆದಿದೆ. ಆದರೂ ಹಿಂದಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತಿಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆ ಎಂಬ ಅಭಿಮಾನ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಇಲ್ಲದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಿಟ್ಟು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡತಕ್ಕ ಭಾಷೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಂದಾಗ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ಅಭಿಮಾನ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ರಾಮರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ಒಂದು ಅಭಿಮಾನ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಸದನದ ಕಾರ್ಯ ಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ನಾರ್ತ್, ಸೌತ್, ಈಸ್ಟ್, ವೆಸ್ಟ್ ಎಂದು ನಾವು ನುಡಿಯುತ್ತೇವೆ ಈ ದಿನ ಪಕ್ಕದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಭಾಷೆ ಮೇಲೆ ಅಭಿಮಾನ ಎಷ್ಟು ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬಹುದು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸತಕ್ಕ ಒಂದು ಶಾಲೆಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಮರಾಠಿ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಮೆಳ್ಳೂರು ಆನಂದ ರಾಯರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ಕೊರತೆ ಇದ್ದರೂ ಮರಾಠಿ ಹೇಳತಕ್ಕ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಕಲಿಸಲು ಮರಾಠಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವ ಜನರ ಕಷ್ಟಗಳು ಏನು ಎಂಬುದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲೇ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಡಾ|| ಸಿರು ನಾಳ್ ಅವರು ಡೆಲಿಗೇಷನ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಸಹಾ ಒಂದು ಮನವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಒಂದು ಕಡೆ ಇರುವ ಕನ್ನಡದ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಬಂದ್ ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು ಕನಸಿನ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ನಮಗೆ ಮರಾಠಿ ಬೇಕು; ತೆಲುಗು ಬೇಕು, ತಮಿಳು ಬೇಕು, ಮಲಯಾಳಿ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಯಾವ ಭಾಷೆಯ ವಿರೋಧಿ ಅಲ್ಲ. ನಾನು ಮರಾಠಿ, ಉರ್ದು, ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ಉರ್ದು ಭಾಷೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಎರಡು ಸಾರಿ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ. ಆಗಿ ಬಂದಾಗಲೂ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ನೀವು ಕನ್ನಡಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಡುತ್ತೀರಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತನಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನನಗೆ ಉರ್ದುವಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಮಾಂಡ್ ಇದೆ. ನನ್ನ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ ಇದ್ದರೂ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಭಾಷೆ ಉರ್ದು ಇದೆ. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆ

ಹಿಂದಿ ಎಂದು ನಾವು ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇವತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿದರೆ, ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಬೆಳೆದು ಬರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಇಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಮೇಲೆ ಅಭಿಮಾನ ಇಲ್ಲ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮೆಳ್ಕಾರ್ ಆನಂದರಾವ್ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಜೀರ್ಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರು ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಗಂಗಾಧರನ್ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾರು ಯಾರು ಬಂದು ಹೋದರೋ ಅವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇರಿ ಕನ್ನಡ ವನ್ನು ಜೀರ್ಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪುನರ್ವಿಂಗಡನೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಮರಾಠಿ ಬಂತು ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಬಂದರು, ಹಿಂದೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನವರು ಬಂದರು, ಸಂಸ್ಕೃತ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಈ ಜನರ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಯನ್ನೂ ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆ ಹಿಂದಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ, ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಬೆಳೆದು ಬಾಳಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತು ಹಿಂದಿ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಯಚೂರು ಮೈಸೂರು, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದಲ್ಲಿ ಟೀಚರ್ಸ್ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಕ್ಲೋಸ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಡೈರೆಕ್ಟರ್‌ರವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯುತ್ತಾ ಇಲ್ಲಾ ಅದು ದರಿಂದ ನಾವು ಹಿಂದಿ ಕಲಿಯುವುದಿಲ್ಲಾ ಎಂದು. ನಮಗೆ ಕನ್ನಡದ ಮೇಲೆ ಅಭಿಮಾನ ಇರಬೇಕು ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ನಾವು ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆಯ ಮೇಲೂ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಯಂತೆ ಕಾಣಬಾರದು. ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಆದಮೇಲೆ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿತು. ಆ ಭಾಷೆ ಮೇಲೆ ಅಭಿಮಾನ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಬಂದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಾರ್ಡ್ ಮೌಂಟ್ ಬ್ಯಾಟನ್ ಅವರಿಂದ ಸಹಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನಮ್ಮ ಜನ್ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಪತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋದಾಗ ಅವರು ಯಾವ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಬಂದಾಗ ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾಷೆ ಇಲ್ಲವೋ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಅವರು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಆ ನಂತರ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಪತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ನಂತರ ನಮಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಬಂತು ಎಂದು ಅವರು ಒಪ್ಪಿದರು. ನಮಗೆ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸಹಾ ಅಭಿಮಾನ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ ಆಗಬೇಕು, ರಾಷ್ಟ್ರ ಭಾಷೆ ಹಿಂದಿ ಎಂದು ನಾವು ಒಪ್ಪಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

SRI B. B. SAYANAK (Belgaum).— (The Hon. Member spoke in Marathi)

(Interruption)

ಶ್ರೀ ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡೇ.— ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರೊಡನೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶುರು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಕೂಡಿ ಎಂಬ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

SRI B. B. SAYANAK.— Sir, I oppose this Bill. But at the same time, I have to justify as to why I am opposing this Bill. So long as the Karnataka-Maharashtra Borders dispute is there...

SRI A. LAKSHMISAGAR.— Sir, on a point of order. Sir, the Maharashtra-Karnataka Border dispute has already been settled. There is no dispute about it. The dispute is there only in the imagination of Sri Sayanak. He shall not raise it as a matter of right here. This is my submission.

SRI B. B. SAYANAK.— Sir, Sri A. Lakshmisagar does not know anything about the Border dispute. If he had read the newspaper on...

CHAIRMAN.— The Bill is before the House. You please speak about it.

SRI B. B. SAYANAK.— Sir, I oppose this Bill and I say that the Border dispute is still there. It has been stated by the Hon. Prime Minister of India in the Rajya Sabha. You might have read in the Press.

SRI P. RAMDEV.— The Border issue is a closed issue, why Sri Sayanak is raising it again and again?

SRI B. B. SAYANAK (Mi Mazhe Bhashan Marathi Madhye Kartoy) (I would like to give my speech in Marathi)

SRI Y. RAMAKRISHNA — Please speak in English

SRI B. B. SAYANAK.— Sir, I am opposing this Bill. So long as this border dispute is there I oppose this Bill.

SRI G. K. TAKKED.— I raise a point of order Sir...

(Interruption)

CHAIRMAN.— Sri Sayanak do not give room for all such interruptions.

SRI B. B. SAYANAK.— Sir, when I am opposing this Bill, shall I not say, why I am opposing it. It is my duty and right to say the reasons therefor. Why I am opposing this Bill is, so long as border dispute is there, I am opposing this Bill; otherwise, I would have supported this Bill.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಕೆ. ತಕ್ಕೇಡ್.—Sir, I am on a point of order. ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಮಸೂದೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವುದೋ ವಿಷಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆ ವಿಚಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಇದು ಅವ್ಯವಹಾರಿಕವಾದ ಮಾತು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಅವರು ಈ ಮೂಲ ಮಸೂದೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಪರವಾಯಿಲ್ಲ. ಅವರು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಕನ್ನಡಿಗರ ರಕ್ತ ಹೀರುವಂಥಾ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕನ್ನಡಿಗರ ಬಗ್ಗೆ ಒಪ್ಪುವಂಥಾ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಪರವಾಯಿಲ್ಲ. ಆದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಇಷ್ಟೂ ಈಗಾಗಲೇ ಮುಗಿದು ಹೋಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಾಗರ್‌ರವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಆ ಇಷ್ಟೂ ಇನ್ನೂ ಪರದೆಯ ಮೇಲೆ ನೋಡಬೇಕಾದಂಥಾ ವಿಷಯ ಆಪ್ಣೆ ಆಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಈಗ ಅವರು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಿಗರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅದು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಗಡೀ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅವರು ಈ ಮೂಲ ಮಸೂದೆ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ.

SRI D. T. RAMU.— It is a closed issue.

(ಇ-ಶಿ ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡಲು ಎದ್ದು ನಿಂತರು)

ಛೇರ್ಮನ್.— ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹಿಲ್ಡೇ ಆಗಿಲ್ಲ ತಾವೆಲ್ಲಾ ಹೀಗೆ ಎದ್ದು ನಿಂತುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ.

SRI B. B. SAYANAK.— The Prime Minister has said that English will continue to be in use. India is a federal State. Recently, the Prime Minister has made a statement in the Lok Sabha...

(Interruption)

ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿ. ಕಕ್ಕಿಲಾಯ.— ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರೆ, ಅದು ಯಥಾಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಅದು ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅವರು ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಒಂದು ಅಧಿಕಾರ ಇದೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಕೂಡ ಜೀವಂತವಾಗಿಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಈ ಸದನದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದು ಇದ್ದರೆ ಅದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ನಮಗೆ ಕೇಳುವಂಥಾ ಅಧಿಕಾರವೂ ಕೂಡ ಇದೆ. ಮೊದಲು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೋ ಮಾತನಾಡಲಿ. ಅದನ್ನು ಮೊದಲು ನಾವು ಕೇಳೋಣ.

(ಇ-ಫಿ ಜನ ಮಾತನಾಡಲು ಎದ್ದು ನಿಂತುಕೊಂಡರು)

SRI B. B. SAYANAK.— Sir, when I am opposing this Bill, shall I not put forth the reasons therefor. So long as, India is a federal State there must be one National language i. e., English or Hindi. Recently, Smt. Indira Gandhi has said that English will continue to be in practice and there will not be any force on any particular language. It is the statement made by the Hon'ble Prime Minister of India and here they are saying that they do not want English or any other language except Kannada. I would like to ask Sri Takked, is it proper on his part to send his daughter to a Convent School? Why the daughter of Sri Armugham is going to a Convent School? Is it proper on his part? He must send his daughter to Kannada School, if he is proud of Kannada language.

(Interruption)

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಕೆ. ತಕ್ಕೇಡ್.— ಸ್ವಾಮಿ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳೇ ಇಲ್ಲ, ಮದುವೆಯೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಬಂಜೆಗೆ ರುಚಿ ಏನು ಗೊತ್ತು ಸ್ವಾಮಿ? ಪ್ರಸೂತಿ ಆಗದೇ ಇದ್ದವರಿಗೆ ಪ್ರಸೂತಿ ವೇದನೆ ಏನು ಗೊತ್ತು ಸ್ವಾಮಿ? ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹಾಗೆ ಆಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್ — ತಾವು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ನೋಯಿಸಬಾರದು. ಅವರಿಗೆ ಮದುವೆಯೇ ಆಗದೇ ಹೋದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ವ ದಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥಾ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳೂ ಅವರ ಮಕ್ಕಳೇ. ಅವರನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ತಾವು ಅವಮಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡಿ.

(Interruption)

SRI B. B. SAYANAK.— I am not yielding.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಕೆ. ತಕ್ಕೇಡ್.— ಸ್ವಾಮಿ ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಪ್ರಸೂತಿ ಆಗದೇ ಇದ್ದವರಿಗೆ ಅದರ ನೋವು ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ ಸ್ವಾಮಿ. ಇವರಿಗೇನಾದರೂ ಮಾರಾಪ್ಪದ

ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಇದ್ದರೆ ಅವರು ಅಲ್ಲೇ ಹೋಗಿ ಆ ಭಾಷೆಗೇ ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟು ಮಾತನಾಡಲಿ, ಬೇಡ ಅನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಈಗ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಿಗರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡದೆ, ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ವಿರೋಧ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಖಂಡಿತಾ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ.

(*Interruption*)

SRI B. B. SAYANAK.— You have language phobia. That is why, I am asking Sri Takked to send his youngest daughter to a Kannada School, if he is proud of Kannada language. Once Sri Takked told me that he has put his daughter in a Convent School because his wife insisted him to do so. Is this proper on his part

(*Interruption*)

CHAIRMAN.— Please do not bring in his wife or daughter or do not mention about whatever transpired in your personal discussion. Sri Sayanak, please continue your speech.

SRI B. B. SAYANAK.— Sir, Shri Bheemanna Khandre has learnt in Marathi medium upto SSLC. Why should he not speak in Marathi? How language phobia has he? There is a proposal before the Maharashtra Assembly to translate the proceedings in four languages, namely, Hindi, Gujarathi, Marathi and English. During the next Session they are going to translate the proceedings in these four languages.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್.— ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾನು ಒಂದು ಕ್ರಿಯಾಲೋಪವನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತೇನೆ. ಏನೆಂದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸಯನಕರವರು ಈ ಮಸೂದೆ ಮೇಲೆ ಏನು ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೋ, ಅದು ಈ ಮಸೂದೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರತಕ್ಕಂಥಾ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅವರು ಏನೇನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಅಥವಾ ಅವರು ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಈ ಬಗ್ಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಅನ್ನುವುದಾಗಲಿ ಆ ರಾಜ್ಯದ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪರವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡ ಕೂಡದು. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲೂ ಈ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಒಪ್ಪುವಂಥಾ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವಂತಹ ಅಂತರ ಮಾತನಾಡುವುದು ಬೇಡ. ಇವರೇನಾದರೂ ಅವರ ಪರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾದರೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲಿ ಅಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ನಮಗೆ ಬೇಡ. ಪೊಲ್ಟಾಪುರದ ಮಾತಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಗಡಿ ಮಾತಾಗಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಬೇಡ. ಈ ಮೂಲ ಮಸೂದೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ, ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುವಂಥಾ ಮಾತನಾಡಲಿ, ನಾವು ಒಪ್ಪುತ್ತೇವೆ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಓದಿಸುವಂಥಾ ಮಾತನಾಡುವುದು ಬೇಡ, ಅವರು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವಂಥಾ ಮಾತನಾಡಲಿ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವರು ನಮ್ಮವರೇ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಅವರು ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದವರೇ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಒಂದು ಹಿತರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಅದೇ ರೀತಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಿಗರು ಏನುಇದ್ದಾರೆ ಅವರನ್ನು ಇವರು ಹಿತರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಯೇ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ ಅಥವಾ ಇವರೇನಾದರೂ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಹಿತರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನ ಕ್ಕೇನಾದರೂ ತಂದಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥಾ

ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಿಗರ ನೋವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಏತಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಬಾರದು ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಿಗರ ನೋವನ್ನು ಇವರು ಎತ್ತಿ ಅಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ್ದರೆ ಈಗ ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಭಾಷಣವನ್ನೂ ಕೂಡ ನಾವು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಇವರು ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಿಗರ ಬಗ್ಗೆ ಏನೇನು ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದು ನಮಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇಲ್ಲಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಬೇರೆ ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ ನಮಗೂ ಕೂಡ ಅವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನೋವಾಗಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ೧೦೮ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ವಂಹಾರಂಪ್ಪದವರು ನಮ್ಮ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಏನಿದ್ದಾರೆ ಅವರನ್ನು ನಾವು ಸಾರ್ವಭೌಮರಿಂತೆ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಅವರು ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಆಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಒತ್ತೊತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆ.— ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ನನಗೆ ಮರಾಠಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸಿ.ಯವರೆಗೆ ಬರೇ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲೇ ಓದಿದ್ದೇನೆ...

ಭೀಮಣ್ಣ.— ದಯವಿಟ್ಟು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೇನೇ ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡಿ. ಯಾರೂ ಕೂಡ ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಎದ್ದು ಇಂಟರ್‌ಪ್ರಿಟೇಷನ್ ಮಾಡಬಾರದು. ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ.

SRI B. B. SAYANAK.— Sir, Sri Khandre, Sri Takked and my learned friend Hon. Member from Sankeshwar have created this issue. otherwise, I would not have mentioned about this. Mr. Chairman Sir, have I tried to interrupt while other Hon. Members were touching on this issue? I have not interrupted them at any time. Now I have a right to speak without any interruption from them. It is my bounden duty to speak.

(Interruption)

CHAIRMAN.— I am very sorry Sri Sayanak. You are interested to create such scenes in the House.

SRI B. B. SAYANAK.—Mr. Chairman, when others were speaking, I did not raise any voice. But when I rise to speak, you are restricting me.

CHAIRMAN.—I am very sorry, Mr. Sayanak. You should co-operate with Chair.

SRI B.B. SAYANAK.— It is my duty to speak.

(Interruption)

SRI H. GANGADHARAN.—Mr. Chairman, I raise a point of order.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಕೆ. ತಕ್ಕೇಡ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಮಾತನಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.....

CHAIRMAN.—Kindly resume your seat. Sri Gangadharan has raised a point of order.

SRI C. M. ARUMUGHAM.— Mr. Chairman, may I suggest one thing? The House is not in order. There are lot of points of order. It is better to adjourn the House.

SRI K BHASKAR NAIDU.—Whatever the Hon'ble member Sri Sayanak has said, it is an accepted fact. He is a citizen of Karnataka and he has come here. He signs on the Karnataka bill and takes his salary. Let him speak.

SRI N. B. SIRDesai.—Hon'ble member Sri Takked is using his right of speech for the purpose of obstructing the business of the Assembly. He has violated Rule 288 clause (viii) of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Legislative Assembly which reads thus.

“A member while speaking shall not use his right of speech for the purpose of obstructing the business of the Assembly”.

So, he should be strictly warned that he should not violate the provisions of this rule.

(Interruption)

SRI B. B. SAYANAK.—Sri Mallur Ananda Rao told me to give an answer. At that time the Chair objected me that I should not speak regarding Maharashtra. The Members from the other side challenged me to give a reply. I would not have raised any question. Is it not my duty to give my reply. Why they are so touchy? Why they are so sensitive?

SRI H. GANGADHARAN.—There is a point of order. Giving reply is the privilege of a Minister or if any individual member moves a bill, it is his privilege to reply to the questions raised by others. Sri Sayanak is not a Minister or he has not moved any bill. Therefore he is not competent to give answer to any question. Therefore he cannot reply. He can only address the House with regard to his points.

SRI B. B. SAYANAK.—I know my limitations. I know what is the bill. But the issue has been raised by others. I should not keep quiet. It is my duty to reply to the issue raised by the hon'ble Members. They have raised the issue of Maharashtra and it is my duty to reply.

SRI H. GANGADHARAN.—I want to know whether he is coming on behalf of Maharashtra or he is a member of Karnataka.

(Interruption)

CHAIRMAN.—Mr. Sayanak, are you serious about the Bill? I am very sorry.

SRI B. B. SAYANAK.—I am very serious about the Bill. I have to give my reply to the issue raised by other Members.

CHAIRMAN.—Do not say that you are going to reply. You can just say what you feel.

SRI B. V. KAKKILAYA.—There is a point of order. Sri Sayanak is elected from Belgaum constituency. It is not as if Belgaum is 100% Marati or it is not a part of Maharashtra. In Belgaum, there are Kannadigas and it is our duty to protect the interests of the Kannada people. This Bill is there to give protection and encouragement to Kannada people throughout the State including the people of Belgaum. I request the Hon'ble Member not to bring the question of conflict between Maharashtra and Karnataka here. That is beyond the scope of the Bill. If he brings this issue beyond the scope of the Bill, that will be irrelevant and that should not be permitted.

SRI A. LAKSHMISAGAR.—I raise another point of order. Sri Sayanak is a very responsible and seasoned Member of this House. He may have his pet notions and pet ideas about so many things. But he should realise that he is not representing Maharashtra in this House. Belgaum is constitutionally legally a part and parcel of this State of Karnataka. His statement and his reiteration that he is speaking on behalf of Maharashtra is a statement which should be seriously considered. He constitutionally, legally represents a constituency which is within the State of Karnataka. Then, he has committed breach of oath that he took as a Member of this House, breach of provision of the Constitution. He cannot be allowed to say that he is here as a representative of Maharashtra. Can he maintain this statement? I want a categorical statement from you, by way of decision that he cannot be allowed to say that he is a representative of Maharashtra.

CHAIRMAN.—No, he cannot be allowed to say like that.

6-00 P. M.

SRI A. LAKSHMISAGAR.—If he is representing certain big interests of linguistic minorities within the parts of the State, may be from Belgaum, it does not take away the real sense of the point namely that portion of the constituency is also within the State of Karnataka about which there cannot be any doubt. Therefore he shall not be allowed to say that he is representing Maharashtra. It is a statement against the interests of the State.

CHAIRMAN.—How can he say?

SRI B. B. SAYANAK.—Sir, I know my limitations.

SRI C. M. ARUMUGHAM.—Sir, I suggest that let us adjourn now and take up this subject tomorrow because it is already 6'0 Clock.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಈ ಮಸೂದೆಯು ನೆನ್ನೆಯೇ ಮುಗಿಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಂತದ್ದು ಇವತ್ತು ಇಡೀ ದಿವಸವೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಇನ್ನು ಅನೇಕ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಈ ದಿವಸವೇ ಮುಗಿಸಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಾಗರ್.—ಈ ಮಸೂದೆಯ ವಿಚಾರ ಬಹಳ ಗಹನವಾದ ವಿಚಾರ ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾಳೆ ಮುಗಿಸೋಣ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಈ ತರಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿ. ಕಕ್ಕಿಲಾಯ.—ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಸಯನಕ್ ಅವರಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಏಕೀ ಕರಣ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಆಪಾದನೆ ಬರಬಾರದು.

ಶ್ರೀ ಪಂಪಾಪತಿ.—ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮಗೂ ಸಹಾ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು.

ಛೇರಾವನ್.—ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಇವತ್ತೇ ಮುಗಿಸಬೇಕು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ ಶೆಟ್ಟಿ.—ಈ ಮಸೂದೆ ಇವತ್ತು ಪಾಸಾಗಲೇ ಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಈ ಮಸೂದೆ ನೆನ್ನೆಯ ದಿವಸವೇ ಮುಗಿಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಂತದ್ದು ಇವತ್ತು ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಇನ್ನೂ ಈ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕ ಮಸೂದೆಗಳೇ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇವೆ. ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದು ಮಸೂದೆಗೆ ದಿನಗಟ್ಟಲೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಉಳಿದ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಳೆ ಬೇಕಾದರೆ ಈ ಮಸೂದೆಯ ಮೇಲಿನ ಚರ್ಚೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡೋಣ ಇವತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಸಯನಕ್ ಅವರು ಇನ್ನು ಮಾತನಾಡತಕ್ಕ ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಲಿ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಾಗರ್.—ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಬೇಗ ಮುಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಚಾರ ಬಹಳ ದೂರದವರೆಗೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿಚಾರವಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಅವರ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಇದು ಕೊನೆಯ ಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಯನಕ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಕ್ಕಿಲಾಯರವರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಇವತ್ತು ಇದನ್ನು ಮುಂದೂಡೋಣ. ನಾಳೆ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸೋಣ ಜೊತೆಗೆ ಬಾಕಿಯಾಗಿರತಕ್ಕ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಾ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇವೆ ಬದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಛೇರಾವನ್.—ಈಗ ಸಭೆಯು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ನಾಳೆ ಒಂದು ಗಂಟೆಗೆ ಸೇರಲಿದೆ

The House adjourned at Five minutes past Six of the Clock to meet again at One of the Clock on Friday the 13th March 1981.